

**Byggnads
verksamhetsberättelse
och årsredovisning**

2016

Innehåll

Byggnads i korthet.....	3
Förbundsordförande Johan Lindholm.....	4

Det här har Byggnads uppnått under året

Medlemsutveckling.....	6
Utveckla förtroendemannaorganisationen....	8
Kollektivavtalsbevakning.....	10
Kunskapslyftet.....	13
Unga Byggare.....	14
Jämställdhet och mångfald, inkl. NÅTA.....	16
<i>Viktiga påverkansarenor</i>	
Byggnads i politiken.....	18
Byggnads internationella arbete.....	20
Så här används Byggnads resurser.....	22
Byggnads hållbarhetsredovisning	23

Byggnads organisation

Byggnads demokratiska organisation.....	25
Förbundsfullmäktige.....	26
Förbundsstyrelsen	27
Enheter på förbundskontoret.....	28
Byggnadsarbetaren	30
A-kassan.....	31
Byggnads regioner.....	32

Ekonomisk redovisning

Våra ledord:

**STARK
STOLT
TRYGG**

Byggnads i korthet

- Svenska Byggnadsarbetareförbundet, Byggnads, är ett fackförbund för arbetstagare inom avtalsområdena Bygg, VVS, Glas, Kyl, Ventilation, Plåt och Maskinentreprenad.
- Byggnads är LOs femte största förbund och bildades 1889.
- Förbundet har drygt 100 000 medlemmar inom drygt 80 yrkeskategorier.
- Byggnads förtroendevalda har cirka 7 000 förtroendeuppdrag.
- Byggnads är organiserat i ett förbunds kontor och elva regioner, vilka i sin tur är indelade i 199 medlemskretsar. Alla medlemmar i förbundet ingår i någon medlemskrets.
- Förbundet arbetar med tre huvuduppgifter: Att förhandla med arbetsgivare och träffa avtal om medlemmarnas löner och arbetsvillkor, att försvara medlemmarnas rättigheter enligt de lagar som gäller på arbetsmarknaden samt att bistå i försäkringsärenden vid sjukdom, olycksfall, ålderdom, rehabilitering och arbetslöshet.
- Byggnads arbetar aktivt och brett med utbildning, information och opinionsbildning.

Byggnads långsiktiga mål

Det långsiktiga målet är att stärka byggnadsarbetarna i arbetslivet och i livets olika skeenden.

Prioriterade mål 2016

Läs om årets aktiviteter och resultat.

Medlemsutveckling sidorna 6-7.

De mest grundläggande målen för oss är att bli flera medlemmar och att öka organisationsgraden.

Utveckla förtroendemannaorganisationen sidorna 8-9.

Vi stärker arbetsplatsorganisationen, utvecklar förtroendeuppdragen och ger bra stöd och utbildning.

Kollektivavtalsbevakning sidorna 10-11.

Vi bevakar de kollektivavtalade rättigheterna och arbetsmiljön samt arbetar för reallöneförbättringar.

Kunskapslyftet sidan 13.

Vi spetsar den gemensamma organisationen och blir Ett Byggnads för alla medlemmar.

Unga Byggare sidorna 14-15.

Ungdomarna är Byggnads framtid och en viktig resurs att ta vara på. Vi stärker det arbetet.

Jämställdhet och mångfald sidorna 16-17.

Med jämställdhet och mångfald skapar vi ett bättre arbetsklimat i byggbranschen.

Byggnads i politiken sidan 18.

Vi engagerar oss i samhällsfrågor som är viktiga för medlemmarna.

Byggnads internationella arbete sidorna 20-21.

Vi står inför stora globala utmaningar som kräver ett fackligt samarbete över gränserna.

”Byggnads står bättre rustat än på länge för att möta framtidens utmaningar.”

Det är alltid en utmaning att med några få ord sammanfatta det gångna året. När jag tittar tillbaka på 2016 så är det tre ord som jag tycker beskriver Byggnads på ett bra sätt; modernt, framtidsinriktat och starkt. Vi har på flera områden tagit stora steg för att utveckla både vår organisation och de fackliga frågor som vi driver. Låt mig ta upp några områden där detta syns tydligt.

Fler medlemmar

Allra först är det glädjande att vi efter flera år av medlemstapp kan konstatera att vi under året blivit fler medlemmar. Nu är det viktigt att vi håller i den positiva trenden. Hela den svenska modellen hotas om en av parterna blir svagare och företräder allt färre i sin bransch.

Byggnads kommer därför under det kommande året att prioritera och fokusera på medlemsvärvning. Organisationsenheten på förbundskontoret har fått förstärkning och kommer att kunna vara ett stöd för regionernas arbete med att organisera fler byggnadsarbetare. Ju fler vi är desto starkare blir vi.

Kunskapslyftet

Vi verkar i en omvärld som förändras allt snabbare. Byggbranschens förutsättningar och strukturer ser annorlunda ut. Våra medlemmar ställer andra krav. Debattörer, journalister och andra följer det vi gör och vill veta vad vi tycker. Allt detta ställer stora krav på att vi som organisation utvecklas och förändras.

För tre år sedan startade vi projektet *Kunskapslyftet* och 2016 kom vi i mål. Projektet består i huvudsak av två delar. Dels att vi ska bli bättre på att ta fram

och arbeta efter tydliga mål som är prioriterade, dels kompetenshöjande utbildningar så att var och en i Byggnads ska bli en än mer professionell aktör.

Det är med stolthet som jag noterar att under de tre år som Kunskapslyftet funnits så har över 300 av Byggnads anställda gått en utbildning. De har nu också permanentats så att alla anställda även framgent ska få rätt kompetens och verktyg. Vi har också blivit en organisation som är bättre på att arbeta målstyrt och prioriterat. Jag vill påstå att Byggnads står bättre rustat än på länge för att möta framtidens utmaningar. Vi slutar inte här, vi har precis börjat vår resa.

”Vi lyckades stoppa attackerna på lönesystemen och vi fick med flera av våra viktigaste krav.”

Avtalsrörelsen

I våras fick vi ett nytt Byggavtal efter en ganska stökig avtalsrörelse. Eftersom det inte fanns någon LO-samordning, beslutade sig förbunden i 6F att samordna sig och vi presenterade våra gemensamma krav i december 2015.

Genom att arbetsgivarna valde att attackera våra lönesystemer och ackorden, fick avtalsrörelsen ett uppskruvat tonläge och flera av Byggnads viktiga och framtidsinriktade yrkanden hamnade i skymundan. Efter medling slöts ett avtal och så här i efterhand kan konstateras att vi ändå kom väl ut i avtalsrörelsen. Vi lyckades stoppa attackerna på lönesystemen och vi fick med flera av våra viktigaste krav.

Byggnads i politiken

Byggnads medlemmar, precis som alla andra, är oerhört beroende av vilka politiska beslut som fattas. Vi har länge

ställt krav på att våra kollektivavtal ska vara respekterade och att den svenska modellen ska återupprättas.

Vi har under året haft flera politiska kontakter för att ge Byggnads syn inom olika politiska områden. Vi har en bra kontakt med regeringskansliet och framför allt de statsråd som har hand om bostadspolitik, offentlig upphandling och arbetsmarknadsfrågor. Vi har haft en öppen och fruktbar dialog och det finns idag en lyhördhet inför vad Byggnads medlemmar tycker.

Jag har också under hösten träffat samtliga arbetsmarknadsansvariga politiker för de borgerliga partierna. Då har jag passat på att berätta om Byggnads arbete med ordning och reda på arbetsmarknaden och innebörden av den svenska modellen. Vi har också visat hur vi arbetar med jämställdhets- och attitydfrågor.

Byggnads kommer oförtrutet fortsätta att påverka våra politiker för att Byggnads ska vara en stark och viktig röst i samhällsdebatten.

Samarbetet inom 6F

Arbetet inom 6F präglades naturligtvis av avtalsrörelsen och den gemensamma samordningen. Det har varit en styrka med samordning men det finns också utrymme för förbättringar. Det har skett en utvärdering efter avtalsrörelsen som ligger till grund för utveckling av arbetet.

Byggnads har under året varit ordförande i 6F och tyngdpunkten har legat på att stärka och skapa regelbundenhet i det interna arbetet. Utöver den gemensamma avtalsrörelsen kan två framgångsrika aktiviteter inom 6F under året särskilt nämnas. Det är dels ett gemensamt arbetet inför LO-kongressen, dels en facklig-politisk överläggning med de regionala representanterna inom 6F. Organisationen har under året förstärkts genom att en person anställts för att ansvara för samordningen kring den facklig-politiska verksamheten.

Det här har Byggnads uppnått under året

Framgångsrika kampanjer

En kampanj är ett viktigt verktyg för att kommunicera till omvärlden vad Byggnads har för uppfattning och vilka värden vi står för. Framförallt är det två framgångsrika kampanjer jag vill nämna i det sammanhanget

Jämställdhetskampanjen, *Stoppa machokulturen*, är inne på sitt andra år och skördar stora framgångar. Förutom det viktigaste, att förändra attityder på arbetsplatserna, så har omvärlden reagerat väldigt positivt på vårt arbete med attitydfrågorna. Filmen där barn får säga det som kvinnor får höra på byggarbetsplatserna är oerhört stark och leder till ett uppvaknande och reflektion.

Mot slutet av året startade vi kampanjen *Vi är händerna som bygger Sverige*, där vi fotat händer på några av Byggnads medlemmar. Budskapet är att det är dessa händer som bygger Sverige. Tanken är att visa på det viktiga arbete våra medlemmar gör varje arbetsdag.

"Kampen för alla människors lika värde tar aldrig slut."

Internationellt

Jag har under året, som styrelseledamot i vårt globala byggfack, BWI, åkt runt i olika länder för att diskutera och utveckla vår internationella fackliga verksamhet och de solidaritetsprojekt som vi har runt om i världen.

Mest framgångsrikt måste jag nog påstå att vårt arbete i Qatar har varit. Efter flera år av besök och diskussioner med företrädare för regeringen i Qatar uppnådde vi under hösten ett avtal som ger bättre möjligheter att skapa en vettig arbetsmiljö för alla de migrantarbetare som bland annat bygger Qatars idrottsarenor. Det är ett resultat vi kan vara stolta över. Vårt arbete är naturligtvis långt ifrån färdigt. Kampen för alla människors lika värde tar aldrig slut.

Jag vill ta tillfället i akt att tacka alla medlemmar, alla som arbetar i Byggnads och alla andra som under året har bidragit till att vi har haft ett år som vi kan se tillbaka på med stolthet.

Jens Gierum

Intensivt arbete gav resultat

Åter fler medlemmar!

Under 2016 ökade antalet medlemmar i Byggnads totalt. Vid slutet av året var vi 101 667 medlemmar, 322 fler än föregående år. Det är ett trendbrott och ett välkommet resultat av flera års intensivt arbete för att minska ett medlemstapp som drabbat såväl Byggnads som en stor del av fackföreningsrörelsen generellt.

Att bli fler medlemmar och att öka organisationsgraden är Byggnads mest grundläggande mål eftersom den svenska modellen bygger på lika starka parter på arbetsmarknaden. Under Byggnads kongress 2014 beslutades om att arbeta för den långsiktiga målsättningen att Byggnads år 2022 ska vara världens starkaste fackförening och organisera 90 procent av byggnadsarbetarna som är verksamma i Sverige. Att åter bli fler medlemmar är ett viktigt steg i rätt riktning.

“Byggnads år 2022 ska vara världens starkaste fackförening och organisera 90 procent av byggnadsarbetarna.”

Stärkt organisering

Under året fortsatte den systematiska utvecklingen av Byggnads organiseringsarbete, vilket handlar om att ge medlemmar verktyg att själva förbättra sin situation ute på arbetsplatserna. Framför allt ökade, liksom förra året, graden av organisering bland förtroendevalda, ungdomar och kvinnor. Denna positiva trend är viktig. Byggnads arbetar långsiktigt för ökad jämställdhet och mångfald, för att få med ungdomar i arbetet för rättvisa och trygga arbetsmiljöer samt för att öka andelen förtroendevalda.

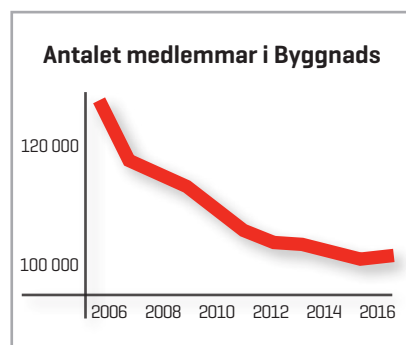
Läs mer om detta arbete under respektive målbeskrivning; Utveckla förtroendemannaorganisationen sid 8, Unga byggare sid 14 samt Jämställdhet och mångfald sid 16.

Byggnads Nu

Huvuduppdraget för medlemscentret är att hjälpa och vägleda Byggnads medlemmar i frågor som rör kollektivavtalet. Byggnads Nu är ett komplement till regionerna i detta arbete och bidrar på så sätt till att det frigörs tid på regionerna för fackligt fotarbete på arbetsplatser och företag. Av inkomna samtal var det under året få som gick vidare som ärende till regionerna. Många medlemmar vill själva lösa uppkomna problem på sin arbetsplats efter att man kontaktat Byggnads Nu.

Medlemscentret ger snabba och enhetliga svar. Inte bara till medlemmar, anhöriga och möjliga medlemmar utan även till förtroendevalda, arbetsgivare, anställda på Byggnads samt övriga, till exempel myndigheter och privatpersoner.

De rådgivande ombudsmännen på Byggnads Nu. Från vänster: Peter Hellgren, Peter Wensberg, Leif Nilsson. Främre raden: Jan Jespersen, Leif Holmgren, Mikael Fältskog. Jeanette Söderdahl saknas i bild. Extra ombudsmannaresurser är: Rita Ekman, Ebbe Johansson, Carina Berglund, Anki Nordlander samt Peter Svensson.

Den vikande medlemsutvecklingen har planat ut och 2016 ökade antalet medlemmar igen.

Medlemscentret bidrar i hög utsträckning till att värva medlemmar och att förhindra medlemmar att lämna Byggnads. De rådgivande ombudsmännen på Byggnads Nu har under årens lopp byggt upp och kvalitetssäkrat en gedigen faktabank som även förtroendevalda och anställda i hela landet kan nyttja. Oavsett vem som ställer en fråga eller vem som tar emot frågan, lämnas samma svar. Det bidrar även till att stärka utvecklingen av Ett Byggnads.

De vanligaste frågeställningarna rörde löner och andra ersättningar. Andra vanliga frågor berörde lärlings-, yrkes- och avgiftsfrågor. När privatpersoner hör av sig handlar frågorna ofta om arbetsmiljö samt om företag har avtal.

Byggnads Nu 2016

735 nya medlemmar [900]
160 utträden förhindrades [150]
33 000 registrerade kontakter [32 000]
Siffrorna inom parentes avser 2015.

Utmaningar

Det finns utmaningar. En sådan är att få in flera från regionerna som kan arbeta som resurspersoner vid semester, sjukdom och utbildning. En annan är att hela tiden hålla sig ajour med nyheter, att ta del av förändringar som sker, att sätta i system att regioner och enheter automatiskt delger Byggnads Nu information.

Påfarten – viktig introduktionsutbildning

För att Byggnads på sikt ska kunna bibehålla en hög organisationsgrad är det angeläget att medlemmar och FFV är fackligt medvetna och har kunskap om organisationen, våra mål, våra värderingar, vikten av en hög organisationsgrad och om de facklig-politiska sambanden. I det sammanhanget är Byggnads introduktionsutbildning *Påfarten* en mycket viktig del. Under 2016 var det 1 261 deltagare som gick utbildningen och samtliga regioner genomförde den.

I augusti lanserades Påfartens kampanj-hemsida byggnads.se/pafarten. Syftet är att den ska vara ytterligare en kanal för att marknadsföra och informera om utbildningen.

2016 års rikskonferenser

Även de årliga rikskonferenserna är viktiga för att ge deltagarna ökad insikt i vad Byggnads står för, få information om avtalsförhandlingarna och för att kunna vara med och påverka på sin arbetsplats. Att få träffas och diskutera specifika branschfrågor upplevs också som väldigt positivt.

I september månad genomfördes 11 rikskonferenser inom följande områden: Markläggare, Anläggare/Dykare, Plåt, VVS/Kyla, Glas, Papp, Lagbas, Golv, Ställning, Bil- och Maskin samt Murare. Det totala antalet kursdeltagare uppgick till 168 personer. Konferenserna var enligt kursutvärderingarna mycket uppskattade.

Andra medlemsvärvande aktiviteter

En viktig del av arbetet i medlemsrekryteringen var att synliggöra Byggnads ännu mer och betona medlemsnyttan.

Kampanjen Vi delar på kakan

Under våren genomfördes kampanjen *Vi delar på kakan* där Byggnads var ute i samband med avtalsrörelsen och rekryterade medlemmar samt informerade om hur avtalsrörelsen gick. Kampanjen var lyckad och under perioden såg vi under avtalsrörelsen en rejäl ökning av nytecknade medlemskap, jämfört med

samma period 2015. Kampanjen fortsätter under 2017.

Stöd till Cancerfonden

Byggnads sponsrade under Elitloppet, den stora travhelgen i maj, det så kallade Prostataloppet. Förbundsordförande Johan Lindholm talade inför en stor publik och delade ut en check på 50 000 kronor till Cancerfonden för stöd till deras forskning kring prostatacancer. Stödet till Cancerfonden synliggjorde på ett positivt sätt Byggnads engagemang för medlemmar och andra drabbade av prostatacancer.

Det här har vi uppnått

- +** Under 2016 ökade antalet medlemmar i Byggnads totalt. Det är ett efterlängtat delmål som uppnåtts efter flera års hårt arbete.
- +** Medlemscentret Byggnads Nu, bidrar i hög utsträckning till att värva medlemmar och att förhindra medlemmar att lämna Byggnads.

Fortsatt utmaning

- Att arbeta för en medlemsökning och ökad organiseringsgrad är fortsatt prioriterade mål. Den svenska modellen hotas om en av parterna blir svagare och företräder allt färre i sin bransch. Mellan 2007 och 2015 tappade Byggnads omkring 24 000 medlemmar.

Stärkt roll för våra viktiga förtroendevalda

Byggnads fackligt förtroendevalda utgör grunden för vårt fackliga arbete. Medbestämmande är viktigt för Byggnads medlemmar. Målet är att år 2022 ha förtroendevalda i 15 procent av de företag förbundet ingått avtal med och att 30 procent av Byggnads medlemmar på något sätt ska vara fackligt aktiva. Under 2016 utsåg Byggnads 514 nya lagbasar, 645 nya MB-ledamöter och 1 242 nya skyddsombud samt stärkte de förtroendevaldas roll på arbetsplatserna. Ett viktigt steg togs därmed mot att nå det långsiktiga målet.

Utvecklad förtroendemannaorganisation

I årets avtalsrörelse kom Byggnads och Sveriges Byggindustrier överens om möjligheten att delegera mandat till fackligt förtroendevalda. Mandat kan ges i alla de frågor där regionen pekats ut som part i Byggnadsavtalet. Detta stärker den förtroendevalda i sin roll och det fackliga arbetet på arbetsplatserna. I och med detta flyttades Byggnads position fram. Arbetet med att ta fram kvalificerade utbildningar för uppdraget fortsätter under nästa verksamhetsår.

Arbetet med att utveckla organisationen för de fackligt förtroendevalda (FFV) pågick under året. Två tredagarskonferenser genomfördes, med MB-sammanskallande i de rikstäckande bolagen, regionernas FFV-ansvariga samt ansvariga på förbundskontoret. Konferenserna fokuserade på hur vi kan nå en bättre facklig delaktighet på företaget för ökad sysselsättning.

Byggnads viktiga fackligt förtroendevalda (FFV) på arbetsplatsen

Lagbasar – arbetslagets företrädare på arbetsplatsen.

Skyddsombud [SO, RSO och HSO] – bevakar skydd mot ohälsa och olycksfall i arbetet ute på arbetsplatsen.

MB-ledamöter – ingår i lokala fackliga MB-grupper på arbetsplatsen. Bevakar intressefrågor som faller inom medbestämmandelagen.

Informations- och kommunikationsutbildningar

Under året genomfördes informations- och kommunikationsutbildningen *Min Arena* vid tre tillfällen. Syftet med utbildningen, som vänder sig till alla medlemmar med ett uppdrag, är att öka deras kompetens i ämnen som anknyter till kommunikation och att skapa förtroende.

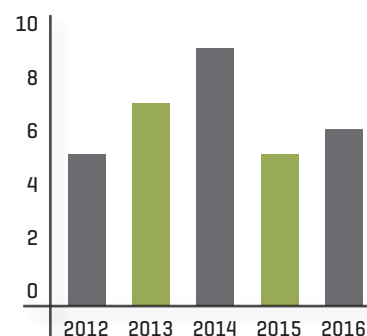
Yrkesutbildning

Under 2015 påbörjades arbetet med att etablera en anpassad utbildningsorganisation i Byggnads. Detta arbete fortsatte under året. Bland annat genom att arrangera en utbildning för de nyutsedda studieorganisatorerna. För att följa upp arbetet, genomfördes i början av året besök hos de regionala utvecklingsråden. Uppföljningen visade att vi är på god väg men att mycket arbete fortfarande återstår.

Arbetsmiljö

Byggnads tog under 2016 ett kliv framåt för att förbättra medlemmarnas arbets-situation vad gäller arbetsmiljön. 3 400 lokala skyddsombud deltog i det dagliga arbetet med att värna om och förbättra arbetsmiljön för sina arbetskamrater. Byggnads 116 regionala skyddsombud (RSO) som har till huvuduppgift att aktivera det lokala arbetsmiljöarbetet där det saknas skyddsombud, samt rekrytera och introducera lokala skyddsombud, besökte under året 18 000 arbetsplatser.

Femårsdiagram över antal förolyckade byggnadsarbetare

”Trots ett aktivt arbetsmiljöarbete drabbades svenska byggnadsarbetare av sex dödsolyckor och 3 445 allvarliga olyckor med skador som följd.”

Nollvision mot allvarliga olyckor

Prioriterat under året var att arbeta för att uppnå Byggnads nollvision vad gäller olyckor och belastningsskador på alla arbetsplatser. Trots ett aktivt arbetsmiljö-

Samverkan kring arbetsmiljön

Centrala arbetsmiljöråd/arbetsmiljökommittéer

Byggindustrin [BCA], Glasindustrin [GCA], Teknikinstallationsavtalet samt Plåtavtalet [CAK].

Deltagande i LO-sammansatta grupper
Miljö- och arbetslivsutskottet [MOA], LOs förbundsgemensamma arbetsgrupp för kemikaliefrågor [LOKE], LOs arbetsgrupp för den regionala skyddsombudsverksamheten [RSO-gruppen], Liftutbildningsrådet, olika samrådsmöten med Arbetsmiljöverket.

Övriga grupper och kommittéer
Svetskommissionen, 6Fs arbetsmiljögrupp, Projektgrupper under IVL [Svenska Miljöinstitutet].

arbete drabbades under 2016 svenska byggnadsarbetare av sex dödsolyckor och 3 445 allvarliga olyckor.

Belastningsskador och vibrationsskador toppar arbetssjukdomarna. En informationsinsats gjordes med hjälp av tidningen Byggnadsarbetaren.

Arbetsmiljökonferenser

Viktiga arbetsmiljöfrågor under året var bland annat asbest, kvartsdamm och kemiska hälsorisker. Under året hölls två arbetsmiljökonferenser med dessa frågor i fokus för arbetsmiljöombudsmän, regionala skyddsombud och centrala MB-ledamotsrepresentanter som handlägger arbetsmiljöfrågor.

Varför fokusera på damm, asbest och kemiska hälsorisker?

Damm Miljö- och arbetsmedicin informerade igen sommaren 2015 om en förhöjd risk för sjukdom för arbetare som utsatts för damm.

Asbest Risken för cancer vid arbete med asbest, framför allt formen mesoteliom, har inte minskat. Detta trots att förbud mot att använda asbest funnits sedan 1976.

Kemiska hälsorisker Att jobba oskyddat med kemiska produkter kan leda till allergi eller sjukdom.

Satsning på särskild arbetsmiljövecka

En särskild arbetsmiljövecka som är planerad att hållas varje år, vecka 43, genomfördes för första gången under 2016.

Tema: **Asbest, damm & kemiska hälsorisker**

Mer info på byggnads.se/arbetsmiljoveckan2016

Inför arbetsmiljöveckan togs en särskild logotyp samt profilmaterial och ett nyhetsbrev fram och det gjordes en stor mängd arbetsplatsbesök. Fokus var även här de tre prioriterade arbetsmiljöfrågorna asbest, kvartsdamm och kemiska hälsorisker.

“En särskild arbetsmiljövecka genomfördes för första gången under 2016.”

Arbetsmiljöveckan åkte våra skyddsombud och RSO ut på extra skyddsronder.

Regionala skyddsombudsutbildningar

Byggnads utbildningar för regionala skyddsombud arrangeras under två veckor på våren och två veckor på hösten. Utbildningarna tog upp RSO grund samt psykosocial arbetsmiljökartläggning samt LO-skriften *Skarpt läge* som innehåller olycksfallsutredning. Utbildningarna innehöll även en handledarutbildning för RSO, för introduktion av nya skyddsombud.

Twisteförhandlingar

Byggnads genomförde en mängd centrala twisteförhandlingar om anställningskydd kopplat till rehabiliteringsfrågor. Vi deltog även i olika medbestämmandeförhandlingar och tvister om arbetsmiljöfrågor. Förbundet var också rådgivande till regionerna i förhandlingar rörande rehabilitering, avsked, kränkande särbehandling, mobbing och trakasserier.

Försäkringsverksamheten

Medlemsförsäkringarna är en viktig del av medlemsförmånerna i Byggnads. Det är förbundets uppdrag att stödja regionerna i arbetet med att informera

om medlemmarnas försäkringsrättigheter. Som ett led i det arbetet genomfördes under året försäkringsprojekt i fyra regioner. Målet med projektet var att få fler försäkringsinformatörer samt att informera så många byggnadsarbetare som möjligt om det försäkringskydd man omfattas av. Ett stort arbete pågår med regionerna för att utöka projektverksamheten 2017.

Försäkringshandläggare på förbundet

Försäkringshandläggarna biträder medlemmarna när det gäller personskador som omfattar skadeståndsrättslig ersättning, socialförsäkring och villkorsförsäkring. De stöttar regionerna i deras försäkringsarbete.

Under 2016 arrangerades träffar med handläggarna i flera regioner.

Försäkringskonferens

Byggnads genomförde under hösten en tvådagars försäkringskonferens för regionernas försäkringshandläggare. En stor del av konferensen genomfördes gemensamt med Målarnas försäkringshandläggare.

LOs ”Ringprojekt”

Förbundet var aktivt i LOs ”Ringprojekt” som syftar till att kontakta medlemmar per telefon för att gå igenom avtalsförsäkringarna. Byggnads stöttade regionerna i arbetet med att rekrytera deltagare och deltog löpande i styrgruppen.

Det här har vi uppnått

- + Organisationen för de fackligt förtroendevalda stärktes, Cirka 2 400 nya FFV utsågs under året.
- + Byggnads position flyttades fram på arbetsplatserna genom överenskommelsen om att delegera mandat till FFV.
- + Ytterligare satsningar gjordes på arbetsmiljön genom införande av en särskild arbetsmiljövecka.

Utmaning

- Trots Byggnads prioriterade arbete med att uppnå nollvision gällande allvarliga olyckor och dödsfall miste sex byggnadsarbetare livet under året och 3 445 drabbades av allvarliga skador. Det behövs ett högre riskmedvetande hos alla och bättre kommunikation.

Trots initiala motsättningar Bra avtalsförhandlingar

2016 präglades av en intensiv avtalsrörelse med stort massmedialt intresse. Ett par frågor var särskilt viktiga och övergripande för Byggnads inom samtliga avtalsområden. Ordning och reda på arbetsplatserna samt eliminering av låglönekonkurrensen genom fortsatt utveckling av huvudentreprenörsansvaret. En annan viktig och prioriterad fråga för Byggnads var att öppna upp byggbranschen för kvinnor, nyanlända och lärlingar.

Avtalsrörelsen 2016

Med bristande LO-samordning inför årets avtalsrörelse samlade sig förbunden inom 6F, där Byggnads ingår, i en förenad avtalsplattform. Byggnads egna förberedelser påbörjades under 2015 genom regionala avtalsrådskonferenser, rikskonferenser och motionsbehandlings. I februari 2016 kunde avtalsrådet och förbundsstyrelsen utifrån detta presentera de prioriterade avtalskrav och yrkanden som skulle gälla.

Avtalsrörelsen startade med Byggavtalet, tätt följt av Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl, Plåt- och ventilationsavtalet, Glasmästeriavtalet samt Entreprenadmaskinavtalet.

För samtliga avtalsområden var Byggnads ambition att bringa ordning och reda på arbetsplatserna och elimi-

nera låglönekonkurrensen genom att fortsätta utvecklingen av huvudentreprenörsansvaret (HEA). Prioriterat var också att hitta lösningar som öppnar upp byggbranschen för kvinnor, nyanlända och lärlingar.

Strejk på Byggavtalet

Byggnads hade förutom de prioriterade frågorna med sig ett 30-tal yrkanden på Byggavtalets område. Förhandlingarna inleddes och Byggnads hade svårt att få gehör för sina yrkanden och bemöttes av ett kompakt och villkorat krav om försämringar av prestationslönesystemet.

Då Byggnads försök till konstruktiva förhandlingar med Sveriges Byggindustrier (BI) inte bemöttes och ingen möjlighet längre fanns om att nå en överenskommelse om ett nytt avtal, beslöt Byggnads att varsla om stridsåtgärder på Byggavtalets område. Den 30 mars överlämnades varslet till BI. Den 12 april togs 1 650 medlemmar ut i strejk. Efter att medlarna den 17 april presenterade ett förslag som båda parter antog, avbröts strejken och varslet återtog.

Byggnads lyckades ta ett kliv framåt med att öppna upp vägen för kvinnor, nyanlända och lärlingar i branschen. I överenskommelsen ingick bland annat en låglönesatsning och en arbetstidsförkortning, vilka gynnar jämställdheten. Dessutom gavs tydliga mandat för fackligt förtroendevalda och höjda löner.

Trots initiala motsättningar under avtalsrörelsen märktes ett nytt förhållningssätt från Sveriges Byggindustrier och diskussionerna kunde föras i en mer

konstruktiv anda. Ett positivt förhandlingsklimat gällde glädjande nog även i diskussionerna med övriga arbetsgivarorganisationer i årets avtalsrörelse.

“Byggnads lyckades ta ett kliv fram på vägen med att öppna upp vägar för kvinnor, nyanlända och lärlingar i branschen.”

Teknikinstallationsavtalet VVS & kyl

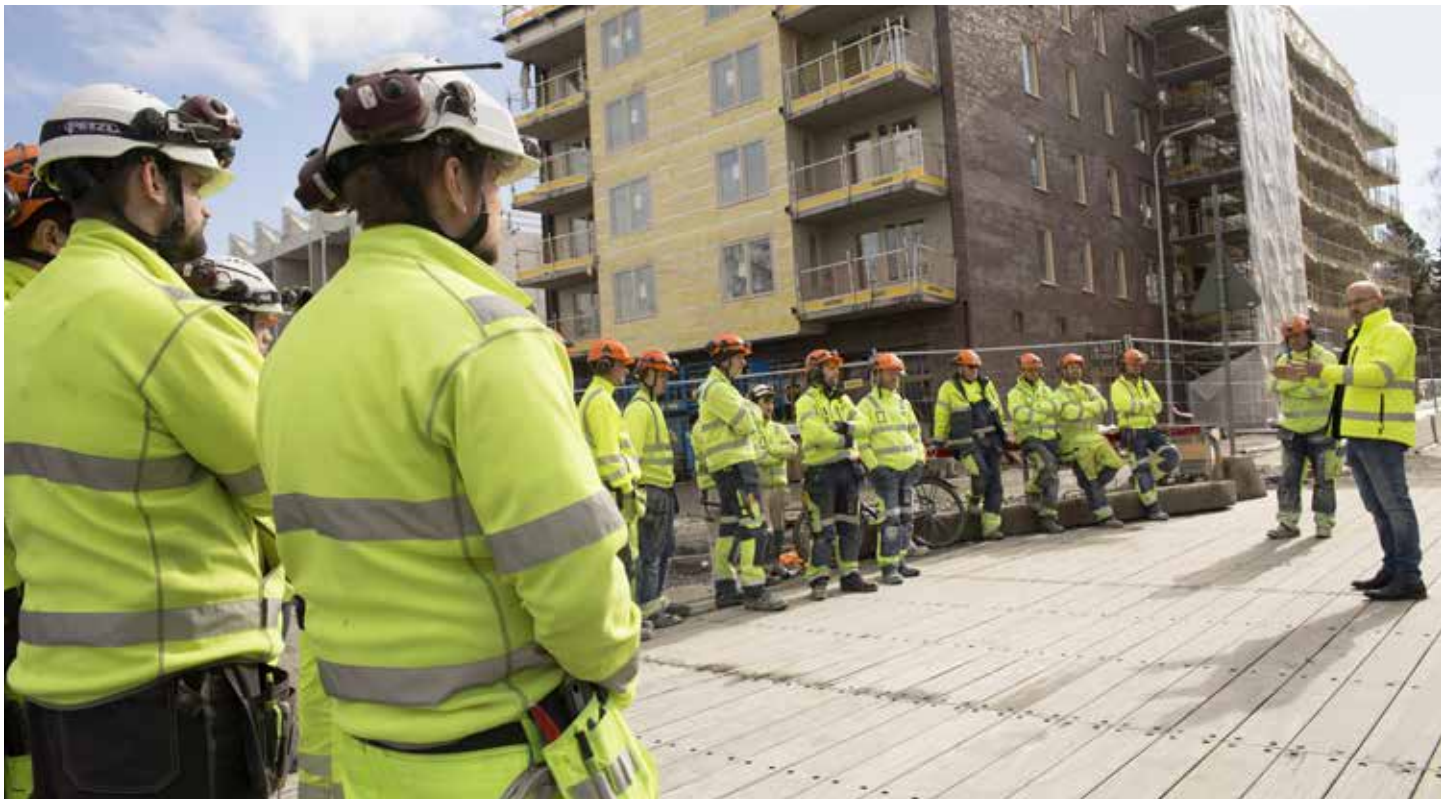
Diskussioner om att införa ett huvudentreprenörsansvar (HEA) även på Teknikinstallationsavtalet VVS & kyla område inleddes redan föregående verksamhetsår mellan Byggnads och VVS Företagen. En avslutande överenskommelse gjordes nu om att införa HEA i avtalet från och med 1 april 2016.

Under hösten och vintern genomfördes också en partsgemensam utbildningssatsning med inriktning på avtalets lönesystem. Syftet med satsningen var att öka medvetenheten och kunskapen hos medlemmarna när det gäller möjligheten med det prestationslönesystem som finns reglerat i avtalet. Totalt deltog cirka 360 personer på konferenserna.

Plåt- och ventilationsavtalet

Byggnads och Plåt- och Ventföretagen enades om att införa ett huvudentreprenörsansvar (HEA) även för Plåt- och ventilationsavtalet. HEA gäller från och med 1 april 2016. Dessutom ledde förhandlingarna till ett förbättrat prestationslönesystem, en friskvårdspeng om 2 500 kr, förbättrad företagshälsa för de som är 50+ samt förbättrade traktamenteregler.

Förändringarna i den partsgemensamma överenskommelsen vad gäller mätverksamheten innebar att Byggnads från och med den 1 september 2016 övertog ansvaret för ackordsmätningen på

Plåt- och ventilationsavtalet. Ett antal mätningmän anställdes i regionerna för att sköta detta arbete. Förändringen innebär en förstärkning i Byggnads på avtalets kunskapsområde.

Efter en avslutad avtalsrörelse beslutade parterna att genomföra en gemensam satsning på att informera om de stora förändringar som skett på Plåt- och ventilationsavtalets område. Responsen på denna information var mycket positiv.

Glasmästeriavtalet

Byggnads och Glasbranschföreningen var ense om att glasbranschen befinner sig i en stor förändringsprocess med behov av nödvändiga omstruktureringar. Branschen arbetar med nya metoder och en anpassning till den tekniska utvecklingen som sker. I och med detta enades parterna om att tillsätta en arbetsgrupp som ska se över utbildningsavtalet och lönerna i branschen.

Entreprenadmaskinavtalet

Förhandlingarna mellan Byggnads och Maskinentreprenörerna fördes även denna gång på ett konstruktivt sätt. Parterna var ense om att ta ett gemensamt krafttag för att se över hela Entreprenadmaskinavtalet med en målsätt-

ning om att branschanpassa avtalet specifikt för bil- och maskinförare. Arbetet fortsätter under nästa verksamhetsår.

Kampanjer riktade mot allmänheten

Stoppa Machokulturen

Kampanjen *Stoppa Machokulturen* gick in i sin andra fas med fokus på hur vi tilltalar varandra inom byggbranschen. Läs mer om kampanjen under Jämställdhet och mångfald på sid 16.

Vi är händerna som bygger Sverige

En landsomfattande kampanj lanserades under hösten med målet att förmedla en ny bild av Byggnads. Kampanjen består av en reklamfilm som visades på SF-biografer i december samt annonser på stortavlor och fastighetsvepor. Kampanjen visade upp våra medlemmar och den samhällsnytta de skapar varje dag med sina händer som verktyg.

Lönesänkarna

I anslutning till avtalsrörelsen lanserade förbunden inom 6F en gemensam annonskampanj, *Lönesänkarna*, för att sätta fokus på löneutrymmet. Den genomfördes på storbildstavlor runt om i landet samt i Stockholms tunnelbana och på Byggnads webbsida. Byggnads attackerades hårt i media av bland annat Svenskt Näringslivs organisationer.

Med ett nytt byggavtal i hamn annonserade vi det i rikstäckande media.

Det här har vi uppnått

- + Byggnads lyckades i avtalsrörelsen ta ett kliv mot att öppna upp vägar för kvinnor, nyanlända och lärlingar i branschen.
- + I årets överenskommelse om Byggavtalet ingick bland annat en låglönesatsning och en arbetstidsförkortning, vilka gynnar jämställdheten samt dessutom tydliga mandat för fackligt förtroendevalda och höjda löner.

Utmaning

- För en hållbar byggbransch behövs välutbildade byggnadsarbetare, med stort inflytande och medbestämmande i byggföretagen. Tillfälligt anställda eller långa kedjor av underleverantörer leder till sämre villkor och avtal och sämre kvalitet på det som byggs.

Kunskapslyftet

Vi har fått ett starkare Byggnads

Den gemensamma resan med Kunskapslyftet har varit mycket framgångsrik för Byggnads, för såväl organisationen som för anställda och förtroendevalda. Den treåriga satsningen på att forma organisationen till Ett Byggnads kom i mål under 2016. Många av projektets aktiviteter slutfördes, uppsamlingsheat genomfördes och utbildningen "Professionell Aktör Byggnads" (PAB) permanentades i Byggnads ordinarie utbildningsutbud.

Om Byggnads som organisation kan samla sina resurser, både personella och ekonomiska, för att nå målen, har vi mycket större chans att bli framgångsrika. Denna insikt var bakgrunden till Kunskapslyftet. I Byggnads finns tre tydliga roller; anställda i organisationen, de förtroendevalda samt medlemmarna. När alla roller samverkar, har vi Ett Byggnads. Kunskapslyftet var ett viktigt led i att arbeta mot ett gemensamt mål.

Startskottet för Kunskapslyftet gick 2013 i samband med den stora personalträffen Framtidsdagarna då all personal i Byggnads samlades för första gången. Efter detta sju sattes utbildningen *Professionell Aktör Byggnads* (PAB). Några redan befintliga utbildningar och PAB erbjuds all personal inom ramen för Kunskapslyftet. En gemensam bas för alla anställda skapades liksom för förtroendevalda. För att sprida information om vad som var på gång runt om i landet lanserades ett digitalt nyhetsbrev.

Målet med Kunskapslyftet

Målet med Kunskapslyftet var att skapa en organisation med initiativkraftiga och ansvarstagande samt samverkande och ledande anställda och fackligt förtroendevalda.

Aktiviteter och resultat i Kunskapslyftet

Insatserna inom Kunskapslyftet omfattade både organisations- och individutveckling. Organisationsmässigt hand-

lade det om styrelseutveckling i regionerna och verksamhetsutveckling eller enhetsutveckling i regionerna och på förbundskontoret. Under 2016 slutfördes dessa aktiviteter och några extra insatser hölls med nyanställda.

Fler än 300 har under åren gått *Professionell Aktör Byggnads* (PAB) och årsskiftet 2016/2017 hade över 90 procent av all personal gått eller varit anmälda till PAB1/PAB2. De som inte gått är framförallt nyanställda som ännu inte hunnit. Under 2016 gick 80 personer PAB 1 och 65 personer PAB2.

"Jag har blivit bättre på att läsa av andra, vilket hjälper mig att vara mer professionell. En mycket bra beteendebildning. Jag har lärt mig mycket som jag kan använda både i arbetet och privat."

Bengt Karlsson, ombudsman
ByggnadsVäst, om PAB1

Endagsutbildningen *Påfarten*, som riktar sig till förtroendevalda, anställda och övriga medlemmar, hade ett enormt genomslag. 2016 var det 1 260 som genomförde utbildningen. Totalt har 5 371 gått sedan starten.

Två viktiga träffar genomfördes under året med de ledande rollerna från varje region samt förbundsledning. Syftet var att förtydliga befattningarna, att utforska hur ledningsgrupperna jobbar ihop och att beslut fattas på ett likartat sätt runt

om i landet. Träffarna var forum för diskussioner och gav tillfälle att fördjupa förtroendet för varandra.

En effektutvärdering genomfördes under våren. Den visade att den stora nyttan av Kunskapslyftet är utbytet av erfarenheter med andra än de man arbetar med dagligen. Det skapades en bättre förståelse och en tydlig riktning mot det övergripande målet, Ett Byggnads.

Kunskapslyftet förändrade förhållningssätt. Det gäller bland annat hur vi tar hand om nya medarbetare, hur vi skapar förtroende mellan oss, lyfter varandra och förhindrar ett "vi och dom-tänkande".

"Vi är olika men lika bra."

Tomas Pettersson, kassör,
Byggnads Örebro-Värmland

Det här har vi uppnått

- + Drygt 90 procent av all personal hade vid årsskiftet 2016/2017 gått eller varit anmälda till PAB1/PAB2.
- + Totalt gick 5 371 förtroendevalda, anställda och övriga medlemmar Endagsutbildningen *Påfarten*.
- + Kunskapslyftet skapade en bättre förståelse och en tydlig riktning mot det övergripande målet Ett Byggnads.

Fortsatt utmaning

- Kunskapslyftet som projekt är avslutat. De kunskaper som uppnåtts är dock viktiga att fortsätta upprätthålla i organisationen.

Unga Byggare

Framgångsrikt första verksamhetsår

Den 1 januari 2016 sjösattes Byggnads nya officiella organisation för unga medlemmar, *Unga Byggare*. Alla medlemmar under 30 år, är automatiskt medlemmar också i *Unga Byggare*. Det var ett intensivt år med många nya utmaningar men också med flera stora framsteg.

Unga Byggare

Organisationen driver ett flertal frågor om bland annat jämställdhet och arbetsmiljö, frågor som också är viktiga för unga. De vill se en modernisering av byggbranschen när det gäller både psykisk och fysisk arbetsmiljö. Alla ska kunna jobba som byggnadsarbetare, oavsett bakgrund, kön eller sexuell läggning. Unga Byggare organiserar ungdomar med förhoppning att bredda Byggnads organisation. Unga Byggare har med representanter i förbundsstyrelsen, regionstyrelser samt kretsmöten och lyfter där de ungas synpunkter och aspekter på det fackliga arbetet.

“Unga Byggare vill se en modernisering av byggbranschen när det gäller både psykisk och fysisk arbetsmiljö. Alla ska kunna jobba som byggnadsarbetare, oavsett bakgrund, kön eller sexuell läggning.”

Ungdomskonferens

Under fyra dagar träffades över 70 ungdomar och internationella gäster

Fredrik Öberg, ny ordförande i centrala ungdomskommittén i Unga Byggare.

på Rönneberga kursgård. Konferensen bestod av såväl olika workshops som föreläsningar om bland annat arbetarrörelsens idéer, organisering och inkludering. Ungdomskonferensen var mycket uppskattad av deltagarna. Rörsmokaren Fredrik Öberg blev vald till ny ordförande i centrala ungdomskommittén (CUK) i Unga Byggare och blev därmed adjungerad i förbundsstyrelsen fram till 2018. Han ersatte Emmelie Renlund.

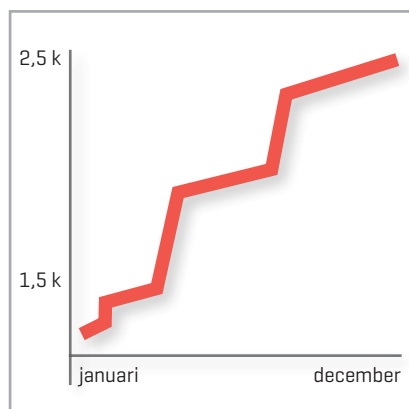

Aktionsdag för sänkt arbetstid i Malmö januari 2016.

Centrala ungdomskommittén (CUK)

CUK hade tre fysiska möten och fem videomöten under året där man planerade den löpande verksamheten och framtida kampanjer. Kommittén har kontinuerlig kontakt för att samordna aktiviteter och stötta varandra i det fackliga arbetet. Tre arbetsgrupper skapades för att underlätta och fördela arbetet; material, texter samt planering.

“70 000 läsare tog del av Unga Byggnads stöduttalande för sjukvårdsprotesterna i september.”

Utvecklingen av antalet gillamarkeringar för Unga Byggnads centrala Facebooksida under 2016: 2 653.

Sociala medier

Under 2016 satsade Unga Byggare på sociala medier. Organisationens centrala Facebooksida gick från 1522 till 2653 gillamarkeringar och nådde ut till 550 642 personer under året. Tre inlägg stack ut sett till spridning och positiv respons. Två av dessa inlägg rörde avtalsrörelsen och det som fått allra bäst spridning är ett stöduttalande till sjukvårdsprotesterna i september med över 70 000 läsare. Målet för nästa verksamhetsår är att ha minst 3 500 gillamarkeringar på Facebook.

Manifestation mot frihandelsavtalen TTIP och CETA i Stockholm september 2016.

Europas yrkeslandslag gjorde upp i Göteborg

Yrkes-EM, EuroSkills, arrangeras var fjärde år. År 2016 stod Sverige för första gången som arrangör för tävlingarna. Mellan 1-3 december tävlade över femhundra ungdomar från 28 länder inom 35 olika yrken. Av Sveriges sex deltagare inom byggyrkena knep Byggnadsmedlemmarna Daniel Carlberg och Patrik Eriksson bronset inom mureri respektive VVS.

“Det här är jättestort att ta in men det börjar sjunka in nu. Jag har varit tjänstledig från mitt jobb för att träna inför tävlingen.”

Daniel Carlberg från Ytterby.

Evenemanget hölls på Svenska Mässan i Göteborg och lockade 75 000 besökare. Inte minst var intresset stort från Göteborgs högstadieskolor då tusentals elever kostnadsfritt besökte mässan och tävlingarna. Yrkes-EM är ett stort åta-

Deltagare i en workshop om organisering på ungdomskonferensen 2016.

gande och mängder med aktörer och företag engageras för att skapa ett oförglömligt minne och väcka värdefullt intresse hos unga för bland annat byggnadsarbetaryrkena.

Framtidens byggnadsarbetare

Under årets avtalsrörelse var en av de prioriterade frågorna för Byggnads att i ökad utsträckning öppna upp branschen för lärlingar samt att göra byggnadsarbetaryrket attraktivt för unga att söka sig till. Frågan fick gehör i de nya avtalen och ett viktigt steg togs mot att åter framhålla lärlingssystemet.

Bakgrunden är de senaste årens hot mot yrkesutbildningsavtalen. Parterna tog i dessa avtal ett gemensamt ansvar för utbildningen inom byggsektorn, skapade ett lärlingssystem och fick därmed en välutbildad arbetskraft. Nu anställer byggföretagen i ökad utsträckning utländsk arbetskraft med låga löner i stället för lärlingar under utbildning.

Det här har vi uppnått

- +** Unga medlemmar har fått en stark röst i förbundet. Det stärker i sin tur Byggnads.
- +** Unga Byggares satsning på sociala medier har gett utdelning i form av stor ökning av gillamarkeringar och spridning.
- +** Byggnads fick gehör i avtalsrörelsen för att öppna branschen för lärlingar.

Rickard Andersson

Daniel Carlberg

Ökad jämställdhet och mångfald – avgörande för branschen

Alla ska värderas lika och ges samma möjligheter i byggbranschen. Det är en rättighet. Det är också nödvändigt för att den ska kunna utvecklas och möta de krav och förväntningar som samhället ställer. Delvis på grund av machokulturen står branschen just nu inför allvarliga rekryteringsproblem. Branschen behöver växa. Istället söker sig duktiga män och kvinnor bort och ungdomar väljer andra yrkesområden.

Undersökningar visar att kvinnor, etniska minoriteter och människor med annan sexuell läggning än den heterosexuella lämnar byggbranschen i den mån de alls kommit in i den. Att ändra en arbetsmiljö som fortfarande i allt för stor utsträckning kännetecknas av en machokultur, det vill säga en grabbig attityd med ett tufft arbetsklimat, tar tid. Men det sker en nödvändig och positiv utveckling.

Antalet kvinnliga medlemmar i Byggnads ökade något under året. De kvinnliga medlemmarna utgjorde i slutet av året 1,2 procent av medlemmarna totalt.

Århundradets viktigaste kampanj!

Byggnads var under 2016 ute och föreläste på konferenser, skolor, organisationer och företag om kampanjen *Stoppa machokulturen*. Intresset för kampanjen som startade 2015 ökade ytterligare under året.

Mångfaldsprojekt

Introduktionsutbildningen *Påfarten*, som erbjuds alla medlemmar och potentiella medlemmar, fick ett avsnitt om främjingsfientlighet tillagd och samtliga kursledare till utbildningen gick under året en likabehandlingsutbildning. Utbildningsmaterialet till *Påfarten* lanserades på polska under året samt Byggnads värvar- och avtalsrörelsematerial översattes till ett flertal olika språk.

Under det första kvartalet anordnades workshops där bland annat komikerna Babben Larsson och Jan Bylund medverkade. Syftet med dessa var att ge en tydlig bild av hur det ser ut i branschen men också att ge verktyg för att kunna förändra den till något bättre.

Ytterligare steg togs i Almedalen

Under politikerveckan i Almedalen följdes kampanjen upp med ett seminarium med psykologen, författaren och radioprataren Per Naroskin. Det handlade om samtalsklimatet i byggbranschen och hur vi kan förändra det. Under veckan bjöds även kändisar och nyfikna in till en ambulerande samtalssoffa, för att diskutera samtalsklimatet. Aktiviteten väckte uppmärksamhet och nådde bland annat finalplats i tävlingen Hetast i Almedalen.

”Prata så alla kan lyssna hade efter två veckor över 200 000 visningar och 2 000 gillamarkeringar.”

Almedalen blev starten för nästa del av kampanjen, *Prata så alla kan lyssna*. Kampanjdelen består dels av ett spel riktat till medlemmar där olika fördomar testas, dels en film där barn läser upp verkliga citat från byggarbetsplatser. Efter två veckor hade kampanjen över 200 000 visningar och 2 000 gillamarkeringar. Filmen finns på Byggnads Facebooksida samt på YouTube. Arbetet med kampanjen fortsätter under 2017.

Utbildning

Byggnads har sedan år 2015 jämställdhetsansvariga på varje region. Under året genomfördes bland annat videoträffar samt en gemensam utbildning för förbundets MB-ledamöter och jämställdhetsansvariga i diskrimineringslagstiftningen. Utbildningen arrangerades i samverkan med *Malmö mot diskriminering* och *Män för Jämställdhet*.

NÄTA

Nätverket för kvinnliga byggnadsarbetare (NÄTA) finns för att stärka och stötta tjejer i byggbranschen. NÄTA föddes ur två allmänfackliga ledarut-

bildningar riktade enbart till kvinnor som Byggnads arrangerade år 2000 respektive 2001. Ur dessa bildade några eldsjälar en arbetsgrupp och aktiviteterna tog fart.

Under 2016 hölls en välbesökt tredagarskonferens på Rönneberga kursgård. Där diskuterades bland annat hur det är att vara kvinna i byggbranschen och vilka utmaningar det kan innebära. Nätverkets styrgrupp medverkade därutöver på flera olika sammankomster runt om i landet. I flera regioner skapades lokala NÄTA-grupper.

Det här har vi uppnått

- + Byggnads var framgångsrik i att öka uppmärksamheten mot den machokultur som länge varit rådande inom byggbranschen.
- + Jämställdheten och mångfalden förbättrades inom förbundet. Andelen kvinnliga medlemmar ökade liksom andelen medlemmar med invandrarbakgrund.

Fortsatt utmaning

- Vi ger oss inte förrän vi har gjort branschen mer jämställd. Målet är att minst fem procent av Byggnads medlemmar år 2022 ska vara kvinnor och att attityderna då har förändrats så att jämställdhet och mångfald är självklart inom byggsektorn.

Byggnads i politiken

Politiska beslut påverkar i hög utsträckning medlemmarnas vardag. Därför är det viktigt att Byggnads är en stark och viktig röst i samhällsdebatten. Framför allt gäller det arbetsmarknads- och bostadspolitik samt infrastruktur, näringspolitik och välfärdsfrågor.

Byggnads tog under året flera politiska kontakter med stadsråd som har hand om bostadspolitik, offentlig upphandling och arbetsmarknadsfrågor. Under hösten genomfördes också träffar med arbetsmarknadsansvariga politiker för de borgerliga partierna. Vi har vid dessa tillfällen fört fram Byggnads syn på olika politikområden. Läs mer om vad Byggnads tycker, www.byggnads.se under flikarna Om oss/Vi tycker.

Samarbetet inom 6F

Med samlade resurser inom fackföreningsrörelsen ökar styrkan i Byggnads politiska röst. Utöver den interna facklig-politiska verksamheten, arbetar Byggnads därför genom 6F.

”Med samlade resurser inom fackföreningsrörelsen ökar styrkan i Byggnads politiska röst.”

6F – fackförbund i samverkan

- Består av Byggnads, Elektrikerna, Fastighets, Målarna och SEKO.
- Ordförandeskapet alternerar. Under 2016 var Byggnads ordförande.
- Ökar kostnadseffektiviteten. Lägre medlemsavgifter.
- Effektivare opinionsbildning. Ökad möjlighet att påverka beslutsfattare.

Till stor del präglades det 6F-gemensamma arbetet under året av samordningen inför avtalsrörelsen. Bland annat togs en gemensam annonskampanj fram för att sätta fokus på löneutrymmet, *Lönesänkarna*. Läs mer om den under Kollektivavtalsbevakning, sid 11.

Årets LO-kongress, där flera gemensamma motioner togs fram samt planeringen inför Socialdemokraternas kommande partikongress 2017, var andra viktiga delar i 6Fs facklig-politiska arbete.

Några viktiga aktiviteter:

- Återkommande träffar med de riksdagsledamöter för Socialdemokraterna som också är medlemmar i något av de samverkande fackförbunden inom 6F.
- Träff med den fackliga studiegruppen i riksdagen.
- Två träffar med Kommunals facklig-politiska ansvariga. Motioner till Socialdemokraternas partikongress samt idéer om gemensamma seminarier med ministrar inför 2017, diskuterades.
- I december anordnades en så kallad halvtidsupptakt för att mobilisera inför kongress och valår. Byggnads ordförande Johan Lindholm inledningstalade på konferensen där valfrågorna och den facklig-politiska verksamheten stod på dagordningen.

Samarbetet på studiesidan

Sedan några år tillbaka finns ett etablerat samarbete även på studiesidan mellan de fem 6F-förbunden. För andra gången i historien genomfördes en gemensam studiekonferens. Konferensen, som genomfördes på Rönneberga kursgård, hade temat: ”Rekrytering Ska det vara så djä... svårt?” Ambitionen var att sätta fokus på ett av studieorganisationernas stora utmaningar nämligen förmågan/oförmågan att rekrytera medlemmar till fackliga utbildningar.

Under 2016 lyftes den 6F-gemensamma centrala utbildningen som tidigare genomförts på Rönneberga kursgård ut regionalt. Ambitionen var att nå fler medlemmar och förtroendevalda med denna utbildningsinsats.

”En gemensam studiekonferens genomfördes på Rönneberga kursgård med temat: ”Rekrytering Ska det vara så djä... svårt?”

Tankesmedjan Katalys

6F driver tankesmedjan Katalys som arbetar med att ta fram rapporter av betydelse för omvärldsbevakning och den politiska diskussionen i samhället. Katalys flyttar fram positionerna för Byggnads och de andra förbunden i 6F.

Det här har vi uppnått

+

Förbunden i 6F samordnade sig och presenterade gemensamma krav i årets avtalsrörelse då LO-samordningen uteblev.

+

Genom samverkan i 6F ökar Byggnads förmåga att sätta dagordningen i samhällsdebatten.

Viktiga framgångar

i det internationella arbetet

Under 2016 fortsatte Byggnads utveckla den internationella verksamheten med fokus på att binda samman det nationella arbetet med det internationella. Det skedde dels genom samarbeten med våra internationella federationer, dels genom direktkontakter med byggfack runt om i Norden, Europa och globalt. Det internationella fackliga arbetet mötte stora utmaningar men vann också viktiga framgångar under året.

Nordiskt och europeiskt samarbete

Under året var Byggnads drivande i att utveckla ett nytt arbetssätt inom vår *Nordiska Federation för Byggnads- och Träarbetare* (NBTF). De nationella utmaningarna hänger samman med de utmaningar som politiskt kommer från EU. Därför är det viktigt att NBTF också utvecklas för att kunna bemöta dessa utmaningar, både i vardagsarbetet på hemmaplan och i det politiska arbetet i EU.

Inom *Europeiska Byggnads- och Träarbetarefederationen* (EBTF) arbetade Byggnads med att påverka utformningen av ett uppdaterat utstationeringsdirektiv. Fokus ligger på att motverka kryphålen i nuvarande direktiv. Allt fler länder i EU inser att nuvarande direktiv inte säkrar sund konkurrens utan istället bidrar till spänningar runt om i EU. Detta arbete fortsätter under kommande år.

Under 2016 var frihandelsavtalen ett hett ämne. Byggnads, tillsammans med övriga 6F-förbund, var drivande i att förhindra att frihandelsavtal som CETA, TTIP och TISA ska innehålla investeringsdomstolar. Dessa kan åsidosätta mänskliga och fackliga rättigheter eller hota miljö och klimat på arbetares eller konsumenters bekostnad. Frihandel är i grunden bra. Obefogade tullar och andra handelshinder måste motverkas. Frihandel får dock inte leda till att storföretag ska kunna stämma stater för att de värnar om och vill utveckla bättre ramverk för miljö, klimat och arbetsvillkor.

“Frihandel får inte leda till att storföretag ska kunna stämma stater för att de värnar om och vill utveckla bättre ramverk för miljö, klimat och arbetsvillkor.”

Framgång i Moldavien

I Moldavien etablerade Byggnads tillsammans med övriga svenska byggfack och det globala byggfacket *Building and Wood Workers' International* (BWI), en trepartsdialog med det moldaviska byggfacket. Det ledde till att regeringen i Moldavien, tillsammans med arbetsmarknadens parter, tog de första stegen mot att etablera en partsmodell som liknar den svenska där man utvecklar lokala och centrala förhandlingar om kollektivavtal. Det innefattade även etablering av en arbetsdomstol.

Byggnads, tillsammans med BWI arbetade fram ett avtal med Qatar som bland annat innebär bättre villkor för migrantarbetare samt bättre arbetsmiljö och boendemiljö.

Stöd för viktigt utbildningsprojekt

Byggnads ansökte och tilldelades medel från *Europeiska socialfonden* för utbildningsprojektet ”En byggbransch för alla”. Målet är att höja kompetensen i små och medelstora byggföretag i Stockholmsregionen. Fler ska ges möjlighet till en långsiktig anställning i byggbranschen; tillgodose branschens behov av kompetens, förbättra arbetsmiljön och göra arbetsplatserna mer jämställda och inkluderande. Projektet löper från den 15 december 2016 till januari 2021.

Rättvisa löner och schysta villkor för alla

Tillsammans med BWI var Byggnads ledande i arbetet med att ta fram ett historiskt avtal med Qatar. Avtalet som undertecknades i oktober föregicks av flera års intensivt engagemang och är en historisk seger för den globala fackföreningsrörelsen. Qatar och dess regering erkänner genom avtalet att facket kan bidra till bättre villkor för migrantarbetare i landet. Avtalet innebär att ett system ska utvecklas för att inspektera och utveckla arbetsmiljön och boendeförhållandena kopplade till arenabyggnationerna inför fotbolls-VM 2022. Arbetet kommer fortsätta att vara prioriterat under kommande år.

En av många demonstrationer under 2016 för att få stopp på dödadet av byggnadsarbetare vid byggnationerna av fotbolls-VM och OS.

Undermåliga villkor avseende arbetsmiljö och boende upptäcktes på ryska arenabyggen.

”Tillsammans med BWI var Byggnads ledande i att utveckla och ta fram ett historiskt avtal med Qatar.”

Under året kunde också Byggnads, tillsammans med LO, IF-Metall och Hotell- och restaurangfacket underteckna ett ramavtal tillsammans med svensk idrottsrörelse. Avtalet har utvecklats under de två senaste åren tillsammans med Riksidrottsförbundet, Sveriges Olympiska Kommitté, Sveriges Paralympiska Kommitté, Svenska Fotbollförbundet och Svenska Handbollsförbundet och fokuserar på att utveckla rena spel och schyssta villkor.

I samband med de nordiska fotbollsförbundens besök i Qatar bjöds Byggnads förbundsordförande, tillsammans med BWI, in för att berätta om verkligheten för migrantarbetare i Qatar.

”Det är en sak att hemma ta del av exploateringen av byggare i Qatar. Att på plats träffa dem och bevittna deras vardag får alla att inse att texter i avtal är en bra start men att det som behövs är konkreta åtgärder som sätter stopp för urusla förhållanden och som förkastar ett modernt slaveri.”

/Förbundsordförande Johan Lindholm

Avtal med FIFA i Ryssland

Under året tecknade BWI ett avtal med FIFA i Ryssland som gav det ryska byggfacket och BWI access till arenabyggena inför fotbolls-VM 2018. Det resulterade i att ett antal inspektioner av arbets- och boendeförhållanden genomfördes under 2016. Det arbetet fortsätter under 2017. Byggnads Öst utsåg en av sina regionala skyddsombud att ingå i en inspektion av fotbollsarenan i St. Petersburg under hösten 2016. Villkoren både avseende arbetsmiljö och boendeförhållanden för byggnadsarbetarna var chockerande undermåliga.

Protestbrev till Sydkorea

Sydkorea ökade dramatiskt repressionen mot fackligt aktiva under året. Det resulterade i att ett stort antal fängslades under året. Byggnads uppvaktade tillsammans med de svenska bygg- och träfacken Sydkoreas president med

undertecknade protestbrev. Dessa levererades också direkt till landets ambassadör i Sverige. Facket i Sydkorea tillsammans med stora delar av civilsamhället samlade över en miljon demonstranter för att kräva presidentens avgång. Det gjorde man dels för en ökad repression av olikinnade, dels på grund av korruptionsanklagelser.

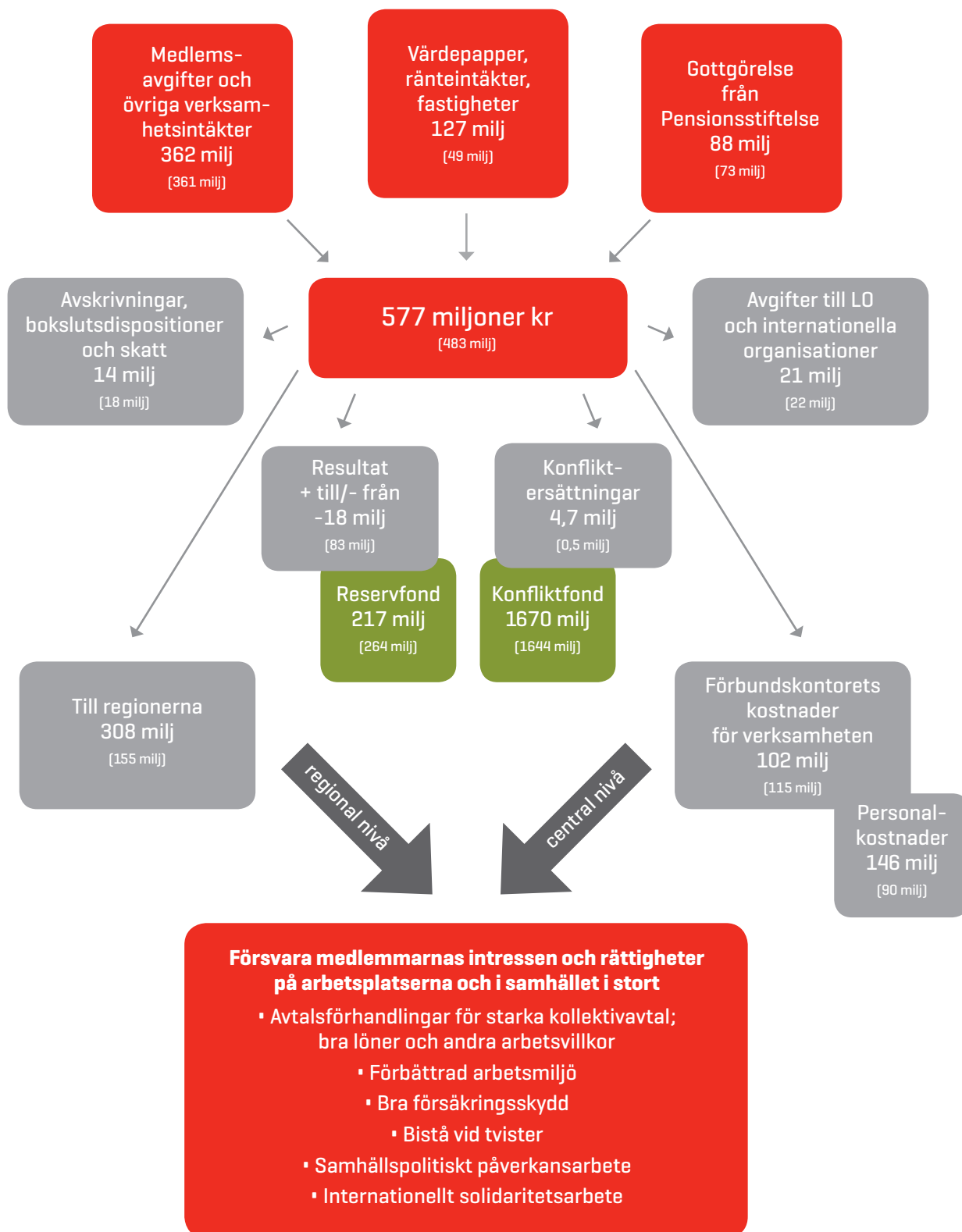
Det här har vi uppnått

- +** Ett historiskt avtal tecknades med Qatar som ger förutsättningar att utveckla bättre arbets- och levnadsvillkor för migrantarbetare i landet.
- +** Byggnads fick stöd från Europeiska socialfonden för utbildningsprojektet ”En byggbransch för alla”.
- +** Byggnads bidrog till att utveckla en trepartsdialog på arbetsmarknaden i Moldavien.

Fortsatta utmaningar

- Mycket dåliga arbets- och boendeförhållanden gäller fortfarande för migrantarbetare på byggen i Qatar. Det samma gäller arbets- och bostadsförhållanden för byggnadsarbetare i Ryssland.
- Utmaningen kvarstår med att nå ut till och organisera utstationerad arbetskraft för att försvara svenska arbetsvillkor och kämpa för rättvisa löner och villkor.

Så här användes förbundets resurser 2016

2015 års siffror inom parentes.

Byggnads

hållbarhetsredovisning

i korthet

Byggnads vill ta ett socialt såväl som ekonomiskt och miljömässigt ansvar, alltid med våra medlemmars bästa i fokus. Vi vill bidra till en hållbar utveckling. Steg för steg vill vi förbättra vårt arbete och bli mer medvetna för att bidra till de hållbarhetsmål som världens ledare kommit överens om. Byggnads hållbarhetsredovisning omfattas av följande punkter.

Våra Resor

Enligt Byggnads resepolicy försöker vi resa så hållbart som möjligt, både miljömässigt och ekonomiskt. Användning av resfria möten har ökat internt under året, bland annat i form av fler videomöten.

Ekonomiskt

I kapitalförvaltningen finns hållbarhetskriterier, såväl vid investering som för befintliga investeringar, som screenas och följs upp. Målet är att hållbarhetskriterierna ska vara utgångspunkt för val av investering. För Byggnads fastighetsbestånd är en miljöcertifiering påbörjad.

Miljökrav vid inköp och upphandling

Under året har ett kontrakt upprättats för att kunna kontrollera våra medieleverantörer, både vad gäller etiska riktlinjer och arbetsmiljömässigt. Vi minskade under året våra tryckupplagor och publicerar mer och mer digitalt.

Enligt Byggnads Vision 2020 ska gåvor och medlemsvärvarmaterial i sig hålla ett etiskt och miljömässigt hållbarhetstänk. I största möjliga mån ska vi handla med leverantörer där vi kan följa kedjan och säkerhetsställa att produkterna är hållbara.

Socialt ansvar

Kärnan i hela Byggnads verksamhet utgörs av att ta ett socialt ansvar, både politiskt och ekonomiskt. Vi driver frågor för att stärka medlemmarnas och arbetstagarnas rättigheter, för att öka jämställdheten på arbetsplatser och för att främja mångfalden. Detta gör vi genom att arbeta aktivt med utbildning, information och opinionsbildning.

Även som arbetsgivare tar Byggnads ett socialt ansvar, bland annat genom utbildning för de anställda för personlig utveckling och för kunskapsutveckling. Andra insatser är friskvårdsbidrag, möjlighet till träning på arbetsplatsen och rehabilitering vid behov. En social skyddsronde genomförs också regelbundet för att fånga upp frågor och tillstånd som måste åtgärdas.

Globalt hållbarhetsarbete

För att bättre kunna möta våra globala utmaningar samarbetar vi fackligt över gränserna för rättvisa löner och rättigheter mot antifackliga frihandelsavtal. Byggnads stödjer till exempel organiseringen av migrerande byggnadsarbetare i Qatar för att kunna bekämpa de värsta formerna av exploatering.

Arbetsmiljö

Byggnads arbetar genom Kunskapslyftet med att skapa ett öppet och gott arbetsklimat för anställda. Vi mäter årligen, genom arbetsmiljöenkäter, hur våra anställda mår.

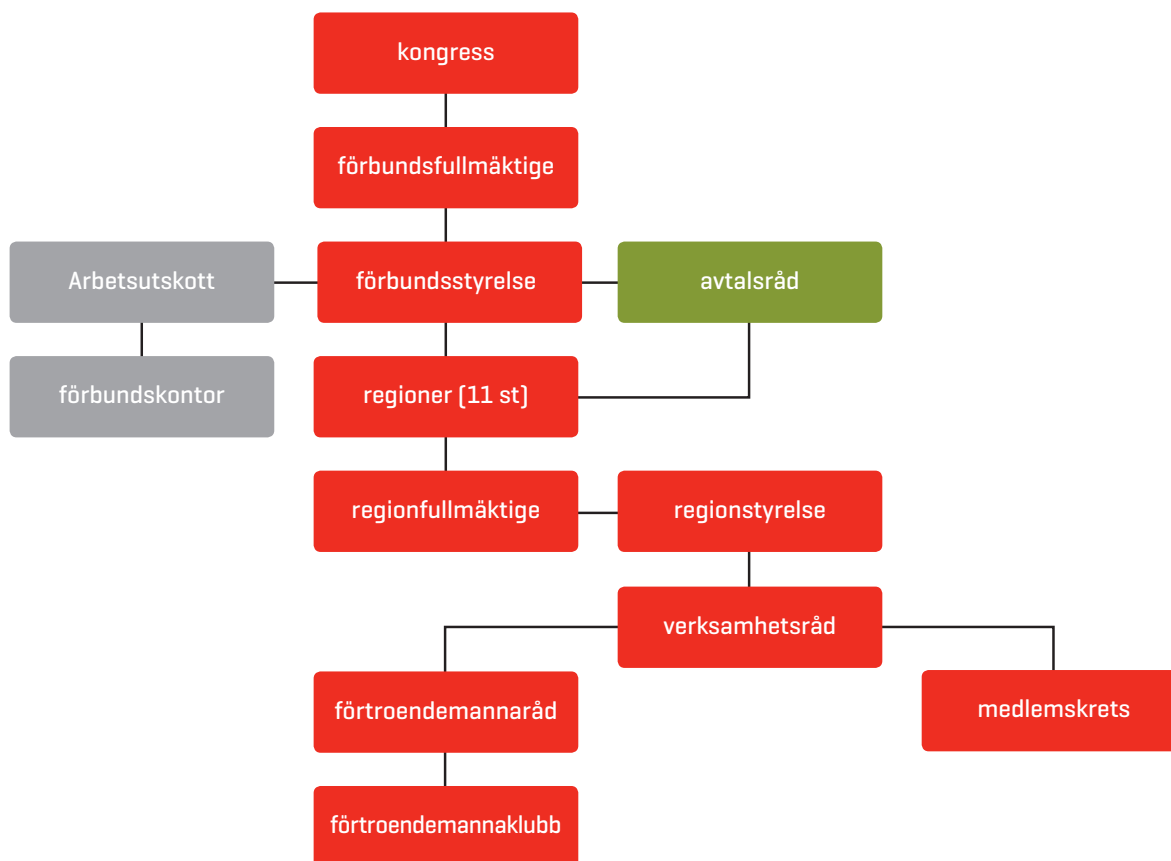
Utvecklad dialog med företag

Vi arbetade under året med och fick beviljat med 35 MSEK, en ansökan om EU-projektet "En byggbransch för alla". Projektet syftar till att skapa hållbara anställningar för byggarbetare.

Byggnads
organisation

Byggnads demokratiska organisation

Byggnads uppgift är att företräda medlemmarna för att de ska ha det bra och få det bättre på arbetsplatsen men också i samhället. Det görs genom att många aktiva medlemmar i Byggnads arbetar tillsammans och driver byggnadsarbetarnas intressen. Medlemmarna är Byggnads. Medbestämmandet på Byggnads är organiserat enligt schemat ovan.

Kongress

Kongressen är förbundets högsta beslutande instans. Den behandlar och beslutar om förbundets långsiktiga verksamhet och hålls vart fjärde år. År 2018 hålls den nästa gång. På kongressen är alla regioner representerade. Ombuden utses av regionfullmäktige. Kongressen väljer förbundsledning och förbundsstyrelse samt utser ledamöter till förbundsfullmäktige som är förbundets högsta beslutande organ mellan kongresserna.

Förbundsfullmäktige

Förbundsfullmäktige sammanträder varje år det inte är kongress. Ledamöterna godkänner föregående års verk-

samhet samt fattar beslut om verksamhetsmål och budget för kommande år.

Förbundsstyrelse

Förbundsstyrelsen sammanträder en gång per månad och beslutar om den löpande verksamheten.

Förbundsstyrelsens arbetsutskott träffas varje vecka och bereder bland annat ärenden till styrelsen.

Avtalsråd

Avtalsrådet består av 81 ledamöter som är valda av regionerna. Rådet har en rådgivande funktion som diskuterar krav inför och under avtalsrörelser samt tar ställning till avtalsförslag.

Regionfullmäktige

Regionfullmäktige är högsta beslutande organ för Byggnads elva regioner. Ledamöterna väljs av regionernas totalt 205 medlemskretsar. Regionfullmäktige väljer regionstyrelse, som tillsammans med personalen på respektive region, ansvarar för regionens löpande verksamhet.

Arbetsutskott

De fyra kongressvalda funktionärerna; förbundsordförande, andre förbundsordförande, förbundssekreterare och avtalssekreterare, utövar tillsammans med en HR-chef, ledarskapet för förbundet på förbundskontoret. Till arbetsutskottet hör även internationell sekreterare, förbundsjurister, fastighetschef, ekonomifunktion, samhällspolitiskt ansvar och sekreterare.

Förbundsfullmäktige

Organisering – prioriterat mål för nästa verksamhetsår

Förbundsfullmäktige sammanträder varje år det inte är kongress och är då förbundets högsta beslutande organ. Det ordinarie förbundsfullmäktigesammanträdet hölls på Rönneberga kursgård den 24-25 maj. Ombuden på förbundsfullmäktige var förbundsstyrelsens ledamöter, samtliga regionordföranden, ombud som valdes på 2014 års kongress samt ett antal suppleanter för de ordinarie ombuden som hade förhinder. Totalt var det 49 röstberättigade ombud. Dessutom deltog förbundets revisorer, förbunds-kontorets enhetschefer och några av förbundets anställda.

Till ordförande för förbundsfullmäktiges sammanträde valdes Magnus Cato, Byggnads Öst och Tomas Emanuelsson, Byggnads Väst.

Ledamöternas uppgift är att godkänna föregående års verksamhet samt fatta beslut om verksamhetsmål och budget för kommande år. Utöver dessa punkter på dagordningen behandlades sju motioner. Tre motioner kom från Byggnads GävleDala gällande alterna-

tivt medlemskap, avtalsteckning och avtalstecknarkonferenser. En motion kom från Byggnads Stockholm-Gotland gällande globaliseringen av våra svenska kollektivavtal. Slutligen kom tre motioner från Byggnads MellanNorrland angående schysst lista, alkohol och körkort/licens för att bedriva verksamhet. Förbundsfullmäktige beslutade även om medlemsavgifter för 2017 och gemensam ekonomisk resurs för 2017.

Prioriterade mål 2017

Förbundsfullmäktige beslöt att förbundets prioriterade mål 2017 ska vara organisering med följande delmål:

- Öka antalet avtalsbundna företag med 1 400 stycken.
- Öka medlemsantalet med minst 1 500 nya medlemmar.
- Genomföra minst 10 000 arbetsplatsbesök.
- Utse minst 250 nya förtroendevalda i små och medelstora företag.

Rapporter lämnades om: Kunskapslyftet (delutvärdering nr 2), Kongressuppföljning 2014-2018, Arbetsgruppen Byggnads värderingar och policy, Byggnads Nu samt löner för centralt och lokalt anställda funktionärer.

Förbundsstyrelsen

Jämställdhet, långsiktighet och hållbarhet – högt på agendan

Förbundsstyrelsens ledamöter

Överst från vänster:

Fredrik Öberg (ungdomsrepresentant), Jan Andersson, Lars Hildingsson, Torbjörn Hagelin, Johan Lindholm.

Rad 2 från vänster:

Joakim Lindholm, Jonas Sjöberg, Lars Holmström, Morgan Nyberg, Kenneth Svärd, Patrik Östberg.

Sittande från vänster:

Jim Sundelin, Kim Söderström, Thomas Rolén, Magnus Cato, Tomas Emanuelsson.

Förbundsstyrelsen leder det löpande arbetet enligt förbundets stadgar och beslut som fattats av kongress och förbundsfullmäktige. Styrelsen består av representanter från förbundskontoret, de elva regionerna samt en adjungerad ungdomsrepresentant.

Byggnads förbunds kontor representeras av de fyra kongressvalda funktionärerna, förbundsordförande, andre förbundsordförande, förbundssekreterare och avtalssekreterare. Regionerna representeras av de elva ordförandena för respektive regionstyrelse.

Under 2016 hade förbundsstyrelsen 14 protokollförda sammanträden. Förutom avtalsfrågor och andra sedvanliga frågor, handlade sammanträ-

dena om hur Byggnads kan få fler medlemmar. Bland annat beslutade styrelsen om att delta i utbildningsprojektet ”En byggbransch för alla” som avser att ge fler kvinnor och män chansen till en långsiktig och hållbar anställning inom byggsektorn. Organiseringsfrågan fanns också med som en stående punkt på dagordningen.

Andra viktiga beslut som fattades under året var: Inrättande av en särskild

lönegrupp, hantering av mandat genom fullmakt, medlemsvärvarkampanjen under avtalsrörelsen 2016, anslutning till ”LO Mervärde” samt tillsättande av en arbetsgrupp som ska se över hur förbundets medlemscenter, Byggnads Nu ska utvecklas.

Styrelsen behandlade också motioner till LO-kongressen och utsåg förbundets ombud. Kontinuerliga rapporter lämnades om avtalsrörelsen, 6F, HR-frågor och ungdomsfrågor.

Ledamöterna i förbundsstyrelsen var även styrelse i Stiftelsen Byggnads Internationella Solidaritetsfond.

Byggnads kulturstipendiater

Byggnads kulturstipendium delades 2016 ut till 17 personer och organisationer med vitt skilda kulturyttringar. Stipendiaterna, som valdes ut från knappt 500 ansökningar, fick ta emot 15 000 kr av förbundsordförande Johan Lindholm.

Stipendiet delades ut första gången 1966 av Olof Palme som var stipendienämndens förste ordförande.

Läs mer om årets stipendiater och stipendienämndens motiveringar på www.byggnads.se/kulturstipendium

Enheter på förbundskontoret

Förbundskontoret stödjer regionerna och företräder medlemmarna i centrala frågor. Byggnads förbunds kontor består av ledningsstab, enheterna; organisation, avtal, kommunikation och medlemscentret Byggnads Nu samt tidningen Byggnadsarbetaren och den juridiskt fristående a-kassan.

Ledningsstaben

Ansvarsområden: Verkställer kongressens och förbundsstyrelsens beslut och leder arbetet på förbundskontoret, håller i strategiska ekonomi- och personalfrågor, internationell verksamhet samt fastighetsförvaltning.

Organisationsenheten

Ansvarsområden: Organisering, förtroendemannaorganisationen, utbildningsfrågor, försäkringsfrågor, arbetsmiljö, yrkesutbildning, IT-frågor samt revision av regionernas verksamhet.

Avtalsenheten

Ansvarsområden: Avtalar medlemmars löner och arbetsvillkor, utvecklar kollektivavtalens utformning, genomför tvisteförhandlingar samt tar fram lönestatistik.

Kommunikationsenheten

Ansvarsområden: Omvärldsbevakning, intern och extern kommunikation, marknadsföring, press, hemsida samt sociala medier.

Byggnads Nu

Ansvarsområden: Avlasta regionerna genom att erbjuda medlemmar ökad tillgänglighet med enhetlig service och information per telefon och mejl.

Byggnadsarbetaren

Ansvarsområde: Vara en självständig tidningsredaktion som bevakar byggbranschen ur arbetstagarnas perspektiv. Läs mer på sid 32.

A-kassan

Ansvarsområde: Svara för a-kassefrågor avseende anställda byggnadsarbetare samt anställda och företagare inom måleriyrket, t ex målare, billackerare och industrilackerare i Sverige. Läs mer på sid 31.

Ledningsstab

Organisation

Avtal

Kommunikation

Medlemscenter

Byggnadsarbetaren

A-kassan

Byggnadsarbetaren 2016

Byggnadsarbetaren – en av de mest lästa förbundstidningarna

Tidningen Byggnadsarbetaren är en självständig tidning som bevakar byggbranschen, arbetsvillkor och facket från medlemmarnas perspektiv. De följer läsarna i deras vardag, förmedlar nyheter, gör tester och granskar förbundet – om så behövs.

Byggnadsarbetaren kommer ut 14 gånger per år och har daglig utgivning på webben. Redaktionen satsar också på att finnas i sociala medier där många av läsarna tar del av artiklar som delas, som till exempel genom Facebookgrupper. På Facebooksidan läggs bland annat korta reportagefilmer ut.

Tidningen Byggnadsarbetaren strävar efter att alltid ha både män och kvinnor i tidningen och tar upp ämnen som berör alla medlemmar. Tidningen trycks av Svanengodkända och miljöcertifierade Sörmlands Printing Solutions i Katrineholm. Gammal utrustning som inte längre klarar licenskrav skänks vidare till välgörande ändamål.

Under året som gick tog också allt fler medlemmar klivet över till den digitala världen. Läsandet på webben gick upp med nästan 50 procent samtidigt som papperstidningens siffror är fortsatt höga. Mobilläsandet stod för i princip hela den digitala ökningen.

Tidningen fick också för första gången en kvinnlig chefredaktör, Isabella Iverus, som tog över under året efter Kenneth Pettersson.

”Läsandet på webben gick upp med nästan 50 procent samtidigt som papperstidningens siffror är fortsatt höga.”

Mest läst under året

Lönelistan är ständigt lika populär oavsett vilket av avtalen eller vilka trender det handlar om. Men Byggnadsarbetaren satsar också på granskande reportage. Några sådana som stack ut var: ”När scientologin blir firmakultur” (nr 5), ”Trots byggbloom – färre på yrkesprogrammen” (nr 6), ”Hundarna som räddar liv”, bland annat om Rekan som förhindrar sprängolyckor på byggen (nr 7), ”Juri klöv käken när han jobbade som vuxenpraktikant” (nr 9), ”Pendlarlivet” (nr 10), ”Extra föräldrapengar brinner ofta inne” (nr 12) och ”Het arbetsmarknad för snickare” (nr 14).

Fortsatt populärt är också tidningens tester, som görs i befintlig byggmiljö av speciellt tillfrågade byggare. 2016 var det bland annat handskar, elfogsprutor, mattknivar och tigersågar som testades.

Varje år i december utser tidningen också ”Årets sämsta bygge”. Södra Cell Värö utanför Varberg fick den negativa utnämningen 2016.

Byggnadsarbetaren i siffror

2015 års siffror inom parentes

Antal utgivna nummer: 14 (14)

TS-kontrollerad upplaga: 103 801 (105 700)

Medlemsexemplar: 100 670 (102 200)

Friexemplar: 2 789 (3 200)

Betalda prenumerationer: 340 (300)

Bruttokostnad: 14,5 mkr (15,3 mkr)

Nettokostnad: 9,6 mkr (9,6 mkr)

Nettokostnad per/ex: 6,63 kr (6,70 kr)

Byggnads a-kassa 2016

Förbättrad tillgänglighet och service

Att vara både myndighet och medlemsorganisation är komplext. Samtidigt som a-kassan vill ge medlemmarna bästa möjliga service styr lagstiftningen över vilka beslut som kan och måste fattas i olika situationer. Detta medför att a-kassan ibland tvingas ge negativa besked. Komplexiteten ställer stora krav. Under 2016 inriktades arbetet på att förbättra tillgänglighet och service och målet nåddes med att höja *Nöjd Kund Index*-siffrorna (NKI).

Ett prioriterat område för Byggnads a-kassa under året var att förbättra förmågan att kommunicera skriftligt. En annan del av kommunikationen handlade om att använda de kanaler som medlemmarna önskar och som ger den bästa servicen. Från en stark tradition att kommunicera via brev, mot ett läge där e-post, chatt och andra digitala kommunikationsmedel blir allt vanligare. Telefon fungerar också väl för många frågor. Hösten 2016 utökades telefonierna så att medlemmarna nu kan nå a-kassan alla vardagar mellan klockan 08.00-16.00. Åtgärden uppskattades.

Digitala e-tjänster

Ett annat fokus under året var att införa och förbereda för en övergång till allt fler digitala e-tjänster. Som ett led i detta genomfördes utbildningsinsatser för a-kassans personal. Dessutom lanserades både en ny extern webbplats och ett nytt intranät. Även ett nyhetsbrev från a-kassan till förbundets försäkringsansvariga togs fram för att förbättra informationen från a-kassevärlden.

A-kassan började under året arbeta mer med rörlig media i utbildningssyfte. Ett exempel är ett filmsamarbete med Sveriges Byggindustrier för att underlätta för arbetsgivare att fylla i arbetsgivarintyg via e-tjänsten, arbetsgivarintyg.nu.

Lyckade insatser gjordes också för att öka medlemmarnas användande av *Mina sidor*. Bland annat gjordes brev och blanketter tillgängliga digitalt. Användarfrekvensen av *Mina sidor*

A-kassan fortsätter att växa

Under 2016 ökade antalet medlemmar. I december 2016 uppgick medlemsantalet till 114 189 medlemmar vilket är en ökning med 2 888 i jämförelse med året innan. Antalet kvinnor som var medlemmar i a-kassan ökade under året med 210 stycken till 2 880 och utgör 2,34 procent av det totala antalet medlemmar.

ökade under 2016 från strax under 74 procent vid årets början till cirka 82 procent vid årets slut.

”Användarfrekvensen av Mina sidor ökade från strax under 74 procent vid årets början till cirka 82 procent vid årets slut.”

Förbättrat NKI-resultat

Ett av servicemålen under året var att höja *Nöjd Kund Index*-siffrorna (NKI).

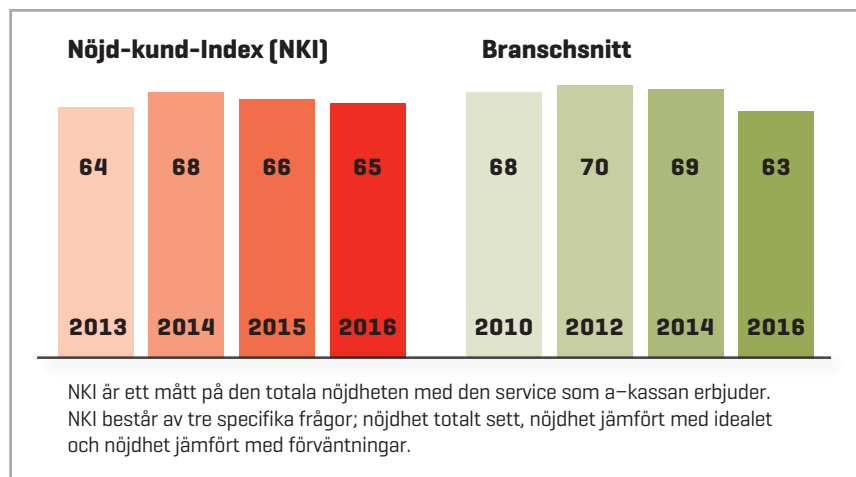
Under 2016 gjordes två olika NKI-mätningar för Byggnads a-kassas del. Vid den första mätningen som genomfördes under våren blev resultatet 61 enheter för att vid höstens mätning landa på 65 enheter. Resultatet vid den senare mätningen gjorde att a-kassan hamnade över branschsnittet.

Sänkt medlemsavgift

Från och med januari 2016 sänktes medlemsavgiften för medlemmar anslutna till både Byggnads a-kassa och Svenska Byggnadsarbetareförbundet, från 130 kronor till 121 kronor i månaden. Som enskilt ansluten medlem fick man under 2016 betala 130 kronor i månaden.

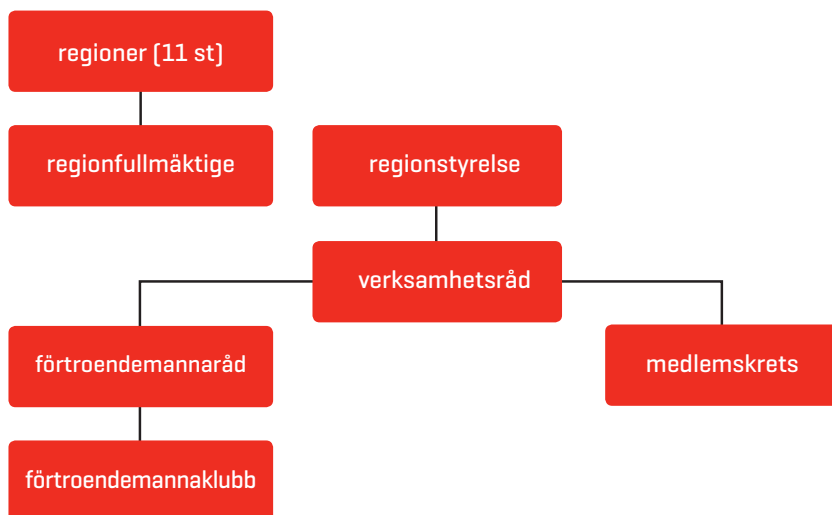
Utbetald ersättning

Medeldagpenningen i a-kassan under 2016 uppgick till 775 kronor (661). Antalet medlemmar som någon gång under året fick ersättning utbetald var 9 091 (10 437) vilket är 1 346 färre än under 2015. Den ersättning a-kassan betalade ut till medlemmar under 2016 var 497 803 178 kronor, vilket är en minskning från år 2015 med cirka 0,2 procent.

Byggnads regioner

Byggnads förbunds kontor arbetar för att stödja den regionala verksamheten, där medlemmarna är organiserade. Organisationsformen möjliggör både ett ökat medlemsinflytande och en starkt gemensam helhet i Ett Byggnads.

Den demokratiska processen

Regionerna fattar beslut om Byggnads lokala verksamhet. Regionerna består av medlemmarna som alla ingår i någon av regionens medlemskretsar.

Till medlemskretsarnas möten är alla medlemmar välkomna. Där fattas beslut om Byggnads lokala aktiviteter. Medlemskretsarna väljer ledamöter till regionernas högsta beslutande organ,

regionfullmäktige. Regionfullmäktige väljer regionstyrelse, en för varje region, som tillsammans med anställda ombudsmän på regionerna ansvarar för den löpande verksamheten.

Regionfullmäktige utser också ombud till Byggnads kongress som är vår högsta beslutande instans och som behandlar och beslutar om den långsiktiga verksamheten. Alla regioner är representerade.

Regionerna väljer de 81 ledamöter som utgör Byggnads avtalsråd och som är rådgivande i avtalsfrågor. Ledamöterna diskuterar krav inför och under avtalsrörelsen och tar ställning till avtalsförslag.

I regionerna finns också möjlighet för medlemmar med förtroendeuppdrag att bilda så kallade förtroendemannaklubbar. I dessa kan gemensamma frågor diskuteras och därefter lyftas i till exempel förtroendemannarådet. Klubbarna består ofta av förtroendevalda med samma yrke inom olika företag.

Våra 11 regioner

Byggnads GävleDala

Regionkontor: Borlänge
Verksamhetskontor:
Söderhamn och Gävle
Antal medlemmar: 7 744

Byggnads MellanNorrland

Regionkontor: Sundsvall
Verksamhetskontor:
Östersund och Örnsköldsvik
Antal medlemmar: 5 481

Byggnads Mälardalen

Regionkontor: Uppsala
Verksamhetskontor:
Västerås och Eskilstuna
Antal medlemmar: 9 812

Byggnads Norrbotten

Regionkontor: Luleå
Verksamhetskontor:
Piteå, Gällivare, Kalix,
Kiruna och Boden
Antal medlemmar: 5 008

Byggnads Skåne

Regionkontor: Malmö
Verksamhetskontor:
Kristianstad och Helsingborg
Antal medlemmar: 13 243

Byggnads Småland-Blekinge

Regionkontor: Växjö
Verksamhetskontor:
Jönköping, Kalmar och Ronneby
Antal medlemmar: 7 971

Byggnads Stockholm-Gotland

Regionkontor: Stockholm [Solna]
Verksamhetskontor: Visby
Antal medlemmar: 14 992

Byggnads Väst

Regionkontor: Göteborg
Verksamhetskontor:
Borås, Halmstad, Skövde och
Trollhättan
Antal medlemmar: 19 858

Byggnads Västerbotten

Regionkontor: Umeå
Verksamhetskontor: Skellefteå
Antal medlemmar: 3 648

Byggnads Örebro-Värmland

Regionkontor: Karlstad
Verksamhetskontor: Örebro
Antal medlemmar: 7 482

Byggnads Öst

Regionkontor: Norrköping
Verksamhetskontor:
Linköping
Antal medlemmar: 6 428

Antal medlemmar avser
tidpunkten vid årsskiftet
2016/2017.

Vad är en årsredovisning?

När en medlem betalar sin medlemsavgift blir hen inte bara medlem i Byggnads utan också en av de cirka 102 000 "ägarna" av Byggnads. Som "ägare" har medlemmen rätt att varje år få en ekonomisk rapport över hur medlemsavgiften använts - en årsredovisning.

Årsredovisningen visar om Byggnads ekonomi är bra eller dålig och sammanfattar alla ekonomiska händelser under året, det vill säga alla inbetalningar, löner, inköp med mera. Följande ingår:

- Förvaltningsberättelse med flerårsjämförelse (5 år)
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys
- Noter
- Revisionsberättelse

I *förvaltningsberättelsen* går det att läsa om väsentliga händelser under året. Belopp inom parentes avser i regel föregående år.

Resultaträkningen och *kassaflödesanalysen* berättar hur Byggnads använt de pengar som tagits emot under året.

Balansräkningen visar om Byggnads ekonomiska ställning är bra eller dålig.

För att resultaträkningen och balansräkningen ska bli överskådliga samlas förklaringarna till beloppen i *noterna*.

För att lättare kunna se Byggnads ekonomiska utveckling under året finns jämförelsesiffror för året innan. Dessutom finns det en flerårsjämförelse med vissa nyckeltal samlade så att man kan se utvecklingen över en längre tid.

I *revisionsberättelsen* skriver revisorerna om de godkänner årsredovisningen eller inte.

Från och med 2014 omfattades förbundet av ett nytt redovisningsregelverk, K3. Syftet med det nya regelverket är att läsarna ska få bättre information om förbundets ekonomi.

Förvaltningsberättelsen

I förvaltningsberättelsen förklaras verksamhet, väsentliga händelser och annat som påverkat eller kan påverka Byggnads ekonomi. Det ska också framgå hur Byggnads förvaltat pengarna (de finansiella tillgångarna) som sparats ihop under årens lopp. Här står även styrelsens förslag på hur årets resultat disponerats.

Resultaträkningen

Det är i resultaträkningen det framgår om det gått ekonomiskt bra eller dåligt för Byggnads under året som gått. Överst i resultaträkningen står vilka intäkter (inkomster) Byggnads haft under året. Förbundsavgiften är den största intäkten. Intäkterna minskas sedan med årets kostnader: externa kostnader, personalkostnader, avgifter till andra organisationer, utbetalda konfliktsättningar, region-

bidrag och avskrivningar av materiella anläggningstillgångar är exempel på några av de kostnadsposter som redovisas i resultaträkningen.

Externa kostnader är bland annat utgifter för lokaler, telefon, arbetsredskap, förbrukningsmaterial, konsulttjänster, resor och annat som behövs för att kunna bedriva verksamheten.

Personalkostnader är utgifter för löner och arvoden, arbetsgivaravgifter och pensionskostnader. Detaljerad redovisning av personalkostnader finns i not 6 och 7.

År 2016 har förbundet fått en gottgörelse från pensionsstiftelsen med 88 mkr (73). Vad en pensionsstiftelse är och hur den fungerar kan du läsa mer om i Pensionsstiftelsens årsredovisning som finns publicerad i denna verksamhetsberättelse.

Avgifter till andra organisationer är de avgifter vi betalar till bland annat LO och de internationella organisationer som Byggnads är medlem i. LO-avgiften är den största delen.

År 2011 införde Byggnads ett nytt inkomstbaserat avgiftssystem, indelat i 9 avgiftsklasser. Hälften av förbundsavgifterna betalas ut till regionerna enligt särskild fördelningsnyckel, regionbidrag.

Avskrivningar används för att fördela kostnader för till exempel en datorinvestering under de år datorn kommer att användas i verksamheten.

När verksamhetsintäkterna är minskade med verksamhetskostnaderna återstår verksamhetens resultat.

Byggnads äger ett antal fastigheter. Resultatet från fastigheterna står under rubriken Resultat från fastighetsförvaltningen.

Hur mycket ränta och utdelningar Byggnads fått på de finansiella tillgångarna står under rubriken Resultat från finansiella investeringar. Under samma rubrik framgår även resultatet från försäljningar av de värdepapper förbundet investerat sina pengar i.

Bokslutsdispositioner innebär att man kan styra det skattepliktiga resultatet genom att avsätta pengar till periodiseringsfonder eller återföra därifrån, enligt vissa regler. Detta är en laglig möjlighet i skattelagstiftningen. Bokslutsdispositioner medför inga in- eller utbetalningar av pengar. År 2016 har Byggnads avsatt 12 mkr (9) till periodiseringsfond och löst upp 30 mkr. Hur mycket förbundet totalt har avsatt till periodiseringsfonder framgår av rubriken "Obeskattade reserver" i balansräkningen.

På resultatet från fastighetsförvaltningen tillsammans med ränta och utdelningar betalar Byggnads skatt. Hur mycket skatt det blev framgår av rubriken Skatt på årets resultat.

Årets resultat som står längst ner i resultaträkningen visar om Byggnads ekonomi har gått med plus eller minus under året. Årets resultat, om det är positivt, används främst för att öka konfliktfonden, så att den enskilde medlemmen ska kunna få en bra ersättning i händelse av konflikt inom Byggnads avtalsområden. Om årets resultat är negativt så regleras detta i första hand mot reservfonden som kan sägas utgöra förbundets rörelsekapital.

Balansräkningen

Balansräkningen berättar vilka tillgångar och skulder Byggnads hade den sista december. Tillgångarna minus skulderna kallas eget kapital. Den största delen av Byggnads egna kapital utgörs av konfliktfonden. Storleken på eget kapital visar hur mycket av tillgångarna som är betalda med egna pengar. Med andra ord; ju större eget kapital Byggnads har, desto bättre ekonomi.

Kassaflödesanalysen

Kassaflödesanalysen är en beskrivning av inbetalningar och utbetalningar. Den beskriver till exempel om pengar använts till investeringar i datorer eller om pengarna använts till att betala skulder. Kassaflödesanalysen beskriver alltså på vilket sätt likviditet har skapats och hur den har använts.

Noterna

För att inte resultaträkningen och balansräkningen ska bli för detaljerade används noter för att förklara och dela upp beloppen i resultaträkningen och balansräkningen. I noterna framgår till exempel viss personalstatistik. Det går även att få reda på vilka värdepapper som Byggnads investerat i.

Revisionsberättelsen

Revisorerna utses av medlemmarnas ombud på kongressen. Revisorernas uppgift är att kontrollera att årsredovisningen (bokföringen) följer lagen samt att granska styrelsens arbete under året.

När revisorerna inte hittat något att anmärka på skriver de en ren revisionsberättelse. Det betyder att revisorerna godkänner årsredovisningen och styrelsens arbete under året.

Byggnads årsredovisningar 2016

FÖRBUNDET	36
Förvaltningsberättelse.....	36
Flerårsjämförelse.....	38
Resultaträkning.....	39
Balansräkning	40
Kassaflödesanalys.....	41
Noter.....	42
Revisionsberättelse.....	48
BYGGNADS PENSIONSSTIFTELSE	50
STIFTELSEN BYGGNADS INTERNATIONELLA SOLIDARITETFOND.....	56

Svenska Byggnadsarbetareförbundets årsredovisning för 2016

Styrelsen avger följande årsredovisning. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Allmänt om förbundets verksamhet

Svenska Byggnadsarbetareförbundet, Byggnads, organiserar arbetstagare inom bygg- och anläggningssektorn. Förbundet, som grundades 1889, över 100 000 medlemmar inom ett trettiotal yrkesgrupper.

Förbundet och de 11 regionerna är egna juridiska personer med egen ekonomi. Verksamheten regleras i gemensamma stadgar fastställda av kongressen. Varje region lämnar egen verksamhetsberättelse.

Byggnads arbetslöshetskassa är en självständig juridisk person med egna stadgar och lämnar särskild verksamhetsberättelse.

Svenska Byggnadsarbetareförbundets Pensionsstiftelse förvaltas av Förbundet och har till uppgift att trygga pensionsutfästelser för såväl Förbundet som regionernas funktionärer.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Konflikt på Byggavtalets område

Under avtalsrörelsen tvingades Byggnads varsla om konflikt, efter 6 dagars strejk enades Byggnads och Sveriges Byggindustrier efter medling om ett nytt kollektivavtal.

Förvärv av fastigheter i Polstjärnan

Förbundet har tillsammans med Kommunal i Handelsbolaget Polstjärnan,

som vi äger med 50% var, övertagit första etappen med två fastigheter i Lund, Källby vall med 114 lägenheter. Inflyttningen skedde under hösten.

Stoppa machokulturen

Kampanjen fortsatte med etapp två, med filmer och föreläsningar tillsammans med Byggcheferna för en förändrad attityd på våra byggarbetsplatser.

Satsningen på Kunskapslyftet

Utbildningen *Professionell aktör Byggnads*, PAB1, är basen av insatserna i Byggnads stora utbildningssatsning Kunskapslyftet. Under 2016 genomfördes 7 PAB1:or med 79 deltagare. Fortsättningen på *Professionell aktör Byggnads*, PAB2, genomfördes med 7 kurser och 65 deltagare.

Övertagande av pensionsutfästelser

Enligt det beslut som fattades vid kongressen 2014 tog Förbundet den 1 januari 2016 över samtliga pensionsutfästelser för regionernas ombudsmän. Som en konsekvens av detta upphör Byggnads Pensionsstiftelse att vara en för flera arbetsgivare, gemensam pensionsstiftelse.

Gemensam kapitalförvaltning

I mars 2016 körde den gemensamma kapitalförvaltningen igång, vilket alla regioner nu är med i. Förbundet har ingått avtal med Swedbank/Robur att gemensamt förvalta en del av organisationens kapital med en modellportfölj som bas. Modellportföljen bestäms av Förbundets planeringskommitté där representanter för regionerna ingår.

Den finansiella verksamheten

De finansiella marknaderna präglades inledningsvis under 2016 av fortsatt osäkerhet och volatilitet, men där

andra halvåret visade tecken på stabilisering samtidigt som längre räntor började att stiga. Den svenska tillväxten har fortsatt visa god utveckling och Stockholmsbörsens index OMXSPI gick upp +5,8 %.

Förbundets avkastning blev 5,4 % (5,2) på de finansiella tillgångarna, sett till marknadsvärdena.

Måluppfyllelse

Kongressuppföljning

Avstämning har skett på förbundsstyrelsens sammanträde våren 2016 och på förbundsfullmäktiges sammanträde 24-25 maj.

I dagsläget är det 73 stycken att-satser som inte är påbörjade, 67 pågår och 63 är klara.

Medlemsutveckling

2016 ökade vi med 322 medlemmar. Detta efter över tio år med sjunkande medlemssiffror.

Kunskapslyftet

En effektutvärdering genomfördes våren 2016 av ett oberoende företag, CMA Research. Det övergripande resultatet av Kunskapslyftet är att man fått större självinsikt, ökad förståelse för andra och blivit bättre på att kommunicera. Det är också positivt att vi rör oss åt samma håll och börjar prata om gemensamma förhållningssätt.

Medlemsutveckling

Det totala medlemsantalet uppgick till 101 667. Antalet yrkesverksamma medlemmar var vid årsskiftet 75 665 (75 584).

Medlemsavgifterna vid utgången av året

Den månadsavgift som medlemmarna betalar till Förbundet består av en för-

bundsavgift samt en avgift till den lokala regionen. Förbundsavgiften är inkomst-baserad och indelad i 9 avgiftsklasser. Avgiften i avgiftsklass 1 var 404 kr (394) per månad. Avgiften till regionen var i genomsnitt 140 kr (138) per månad. Avgifterna varierar mellan de olika regionerna beroende på geografiska förhållanden, medlemsantal och omfattningen av regionens verksamhet.

Den sammanlagda månadsavgiften till Förbundet och regionerna, vid utgången av 2016 i avgiftsklass 1, blev därmed i genomsnitt 544 kr (532).

Avgiften i avgiftsklass 8 var 2016 sammanlagt 49 kr (49) per månad varav regionen fick 21 kr (21). Medlemmar i denna avgiftsklass består i huvudsak av pensionärer. Gymnasieelever är avgiftsbefriade.

Medlemmar i A-kassan betalar 121 kr (130) per månad.

Konfliktersättning

Grundbeloppet för konfliktersättning ökade från 1 050 till 1 075 kr per dag från och med 2016-07-01. Under första konfliktveckan utgår 975 kr per dag, en ökning med 25 kr. Konfliktersättningen är inte skattepliktig.

Resultat och ställning, tkr

Medlemsavgifter och övriga intäkter uppgick till 362 377 (360 861) och kostnaderna för den ideella verksamheten var 493 919 (310 772). Resultatet av den fackliga verksamheten uppgick till -131 542 (50 089).

Under året har det betalats ut 4 740 (495) i konfliktersättningar.

Fastighetsförvaltningen redovisar en förlust efter avskrivningar på -5 201 (-5 556).

Resultatet från finansiella investeringar uppgick till 130 492 (54 567), vilket omfattar realiserade vinster och förluster, utdelningar och räntor.

Skillnaden mellan marknadsvärde och bokfört värde på Förbundets finansiella anläggningstillgångar uppgick till 538 391 (524 984).

Förbundet uppvisar ett resultat efter bokslutsdispositioner och skatt på -18 017 (83 378).

Förbundets bokförda egna kapital uppgick vid årets slut till 1 906 645 (1 924 662) varav konfliktfonden 1 670 304 (1 644 113).

Förändring eget kapital

	Ingående balans	Reserveringar	Utnyttjande	Årets resultat	Utgående balans
Konfliktfond	1 644 113	30 930	-4 739	-	1 670 304
Reservfond	264 260	-	-47 076	-	217 184
Kongressfond	4 040	2 081	-	-	6 121
Övriga fonder	12 249	1 080	-293	-	13 036
Balanserat kapital/årets resultat	-	-34 091	52 108	-18 017	-
Utgående balans	1 924 662	-	-	-18 017	1 906 645

Resultatdisposition

Resultatet för 2016 har av styrelsen disponerats på följande sätt:

Årets resultat enligt resultaträkningen

-18 017 172

Utnyttjande av ändamålsbestämda medel från tidigare år:

Konfliktfond	4 739 570
Reservfond	47 074 749
Övriga fonder	<u>292 675</u>
	34 090 822

Reservering av ändamålsbestämda medel:

Konfliktfond	-30 930 294
Kongressfond	-2 081 000
Övriga fonder	<u>-1 079 528</u>
	-34 090 822

Kvarstående belopp för året/balanserat kapital

-

Flerårsjämförelse i tkr

	2016	2015	2014	2013	2012
Verksamhetsintäkter	362 377	360 861	335 777	339 367	334 263
verksamhetsintäkternas förändring i % varav förbundsavgifter	0	8	-1	2	2
	321 586	318 587	311 425	311 177	307 695
Resultat från:					
Ideella verksamheten	-131 542	50 089	-39 190	6 375	-108 470
Fastighetsförvaltningen	-5 201	-5 556	-3 755	-14 220	3 424
Finansiella investeringar	130 492	54 567	63 379	57 095	98 036
Bokslutsdispositioner	18 000	-9 000	-8 000	-8 000	-16 000
Skatt	-29 766	-6 722	-7 783	-7 699	-12 520
	-18 017	83 378	4 651	33 551	-35 530
Balansomslutning	2 176 598	2 235 111	2 141 438	2 169 188	2 178 141
Justerat eget kapital	1 947 985	1 980 042	1 889 644	1 848 612	1 838 962
varav konfliktfond	1 670 305	1 644 113	1 613 021	1 578 546	1 567 848
konfliktfondens förändring i %	2	2	2	1	2
Marknadsvärde eget kapital	2 486 376	2 505 026	2 342 671	2 167 553	1 927 673
Soliditet i %	89	89	88	87	84
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	7 171	10 738	11 176	15 406	4 083
Medeltal anställda	63	61	66	60	69
varav kvinnor	28	25	28	23	27
varav män	35	36	38	37	42
Antal medlemmar vid årets slut	101 667	101 345	102 550	102 573	104 051
varav yrkesverksamma	75 665	75 584	76 338	76 517	77 986
Justerat eget kapital per yrkesverksam medlem i kr	25 745	25 772	24 754	24 552	23 582
Medlemsavgifter, kr per månad	665	662	652	740	689
varav till region i genomsnitt	140	138	137	130	128
varav till förbundet	404	394	385	375	366
varav till a-kassa	121	130	130	235	195

- 1) Justerat eget kapital är eget kapital plus 78 % av obeskattade reserver. 22 % av de obeskattade reserverna utgörs av schablonberäknad uppskjuten skatt.
- 2) Konfliktfonden är den största delen av det egna kapitalet. Konfliktfonden standardssäkras på medlemsnivå.
- 3) Marknadsvärde eget kapital är justerat eget kapital plus skillnaden mellan bokförda värden och marknadsvärden på finansiella anläggningstillgångar per den 31/12.
- 4) Soliditeten är justerat eget kapital dividerat med balansomslutning uttryckt i %.
- 5) Medlemsstatistik har konverterats vid övergång till nytt verksamhetssystem vilket påverkar vid jämförelse mellan åren.
- 6) Avgiftssystemet är ett inkomstbaserat system med 9 avgiftsklasser. Den i denna översikt angivna avgiften avser den högsta avgiftsklassen.
- 7) I avgiften till a-kassan ingår den för åren 2012 - 2013 av Riksdagen beslutade arbetslöshetsavgiften.

Resultaträkning

	Not	2016	2015
Verksamhetens intäkter	1, 2		
Förbundsavgifter	3	321 586	318 587
Bidrag	4	6 680	6 618
Övriga verksamhetsintäkter		34 111	35 656
Summa verksamhetens intäkter		362 377	360 861
Verksamhetens kostnader			
Externa kostnader	5	-101 541	-115 048
Personalkostnader	6, 7	-145 669	-90 245
Gottgörelse från pensionsstiftelse	6	87 783	73 000
Avgifter och anslag till organisationer		-20 985	-22 058
Konfliktersättning		-4 740	-495
Regionbidrag	3	-308 306	-155 469
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	8	-461	-457
Summa verksamhetens kostnader		-493 919	-310 772
Verksamhetens resultat		-131 542	50 089
Resultat från fastighetsförvaltningen			
Resultat från andelar i handelsbolag	9	-5 470	-5 616
Hysesintäkter	5	8 992	9 112
Kostnader för fastighetsförvaltning		-6 927	-7 644
Avskrivningar	10	-1 796	-1 408
Summa resultat från fastighetsförvaltningen		-5 201	-5 556
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	11	119 542	43 898
Ränteintäkter och liknande resultatposter	12	12 176	12 536
Räntekostnader och liknande resultatposter		-1 226	-1 867
Summa resultat från finansiella investeringar		130 492	54 567
Resultat efter finansiella poster		-6 251	99 100
Förändring periodiseringsfond		18 000	-9 000
Skatt	13	-29 766	-6 722
Årets resultat		-18 017	83 378

Balansräkning

	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR	1		
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	10	67 880	62 615
Inventarier	8	392	743
		68 272	63 358
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar i koncernföretag	14	80	80
Aktier och andelar i intresseföretag	15	245 095	197 833
Långfristiga värdepappersinnehav	16	1 603 798	1 686 938
Andra långfristiga fordringar	17	27 864	37 616
		1 876 837	1 922 467
Summa anläggningstillgångar		1 945 109	1 985 825
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		2 027	2 962
Skattefordran		-	4 878
Övriga kortfristiga fordringar		5 400	3 049
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	50 683	84 489
		58 110	95 378
Kassa och bank		173 379	153 908
Summa omsättningstillgångar		231 489	249 286
SUMMA TILLGÅNGAR		2 176 598	2 235 111
EGET KAPITAL OCH SKULDER	1		
Eget kapital			
Ändamålsbestämda medel vid årets ingång		1 924 662	1 841 284
Årets resultat		-18 017	83 378
		1 906 645	1 924 662
Obeskattade reserver	19	53 000	71 000
		1 959 645	1 995 662
Långfristiga skulder			
Övriga långfristiga skulder	20	54 687	54 687
		54 687	54 687
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		15 437	10 063
Skatteskuld		18 937	-
Skulder koncernföretag		80	80
Övriga kortfristiga skulder		117 745	165 039
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	21	10 067	9 579
		162 266	184 762
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		2 176 598	2 235 111

Kassaflödesanalys

	2016	2015
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Resultat efter finansiella poster	-136 744	44 533
Avskrivningar	2 257	1 865
	-134 487	46 398
Erhållen ränta	12 176	12 536
Erhållna utdelningar	16 199	43 898
Erlagd ränta	-1 226	-1 867
Betald inkomstskatt	-5 950	5 635
	-113 288	106 600
Ökning [-]/minskning [+] kundfordringar	935	-1 382
Ökning [-]/minskning [+] kortfristiga fordringar	31 455	-26 451
Ökning [+] /minskning [-] leverantörsskulder	5 373	-7 674
Ökning [+] /minskning [-] kortfristiga skulder	-46 806	-1 654
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-122 331	69 439
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-7 171	-10 738
Placeringar i övriga finansiella anläggningstillgångar	45 630	-32 827
Avyttringar övriga finansiella anläggningstillgångar	103 343	-
Ökning [-]/minskning [+] av kortfristiga placeringar	-	20 000
Kassaflöde från investeringsverksamheten	141 802	-23 565
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Ökning [+] / minskning [-] långfristiga skulder	-	10 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	10 000
Årets kassaflöde	19 471	55 874
Likvida medel vid årets början	153 908	98 034
Likvida medel vid årets slut	173 379	153 908

Noter till resultat- och balansräkning

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Från och med räkenskapsåret 2014 upprättas årsredovisningen med tillämpning av Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012: Årsredovisning och koncernredovisning [K3]. År 2012 i Flerårsjämförelse har dock inte anpassats till K3.

Intäkter

Det inflöde av ekonomiska fördelar som förbundet erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkterna värderas till verkliga värdet av det som kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar inbetalningar för medlemskap i förbundet. Medlemsavgifter redovisas vid inbetalning från medlemmen och intäktsredovisas över den tidsperiod som avses.

Gåvor och bidrag

En transaktion i vilken organisationen tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är en gåva eller ett erhållit bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att organisationen uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om organisationen har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

Skatt

Skatt på årets resultat i resultaträkningen består av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu ej har redovisats. Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser.

Uppskjuten skatteskuld redovisas för alla skattepliktiga temporära skillnader, dock särredovisas inte uppskjuten skatt hänförlig till obeskattade reserver eftersom obeskattade reserver redovisas som en egen post i balansräkningen. Uppskjuten skattefordran redovisas för avdragsgilla temporära skillnader och för möjligheten att i framtiden använda skattemässiga underskottsavdrag. Värderingen baseras på hur det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller skuld förväntas återvinnas respektive regleras. Beloppen baseras på de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen och har inte nuvärdesberäknats.

Eventualförpliktelse

- En möjlig förpliktelse som härrör till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom företagets kontroll, inträffar eller uteblir, eller
- En befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som kan direkt hänföras till förvärvet av tillgången.

Byggnaderna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningar på byggnader. Linjär avskrivning sker med följande avskrivningstider.

Stomme	150 år
Tak	50 år
Fasad	40 år
Inre ytskikt	35 år
Installationer	25 år
Specialanpassningar	15 år
Balkonger	100 år

Följande avskrivningstider tillämpas på övriga materiella anläggningstillgångar.

Inventarier	3 år
Datorer	3 år

Finansiella anläggningstillgångar

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 11 (Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Värdering av finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde, inklusive eventuella transaktionsutgifter som är direkt hänförliga till förvärvet av tillgången.

Nedskrivning sker vid varaktig värdenedgång av marknadsvärdet. Vid värdering tillämpas portföljmetoden.

Kortfristiga innehav av aktier och andelar redovisas i förekommande fall som omsättningstillgångar och värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde (marknadsvärde) enligt portföljmetoden.

Penningmarknadsplaceringar och obligationer värderas till anskaffningsvärden då dessa planeras att behållas till förfalldatum.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal. Leasingavgiften kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Fordringar

Kundfordringar och övriga fordringar som utgör omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Det finns inte några väsentliga poster i förbundets resultat- och balansräkning som baseras på uppskattningar och bedömningar.

Not 3 Förbundsavgifter	2016	2015
Förbundsavgifter	321 586	318 587
Summa	321 586	318 587
Regionbidrag		
Bidrag till regionerna	-156 774	-155 469
Särskilt bidrag	-151 534	-
Summa	-308 308	-155 469

2016 har ett särskilt bidrag lämnats till regionerna motsvarande andelen av överkonsolideringen i Pensionstiftelsen. Förbundet har övertagit regionernas och a-kassans pensionsfonder i stiftelsen och ansvarar därigenom för de framtida åtaganden.

Not 4 Bidrag

Byggnads NU	2 200	2 200
Försäkringsinformation	2 880	1 437
Opinionsbildning	-	668
RSO/arbetsmiljö	319	991
Övriga bidrag	1 281	1 322
Summa	6 680	6 618

Not 5 Operationella leasingavtal

Kostnadsförda leasingavgifter avseende operationella leasingavtal	4 388	4 659
Framtida minimileasingavgifter avseende ej uppsägningsbara operationella leasingavtal		
Ska betalas inom 1 år	5 185	4 960
Ska betalas inom 1 - 5 år	5 610	8 946
Ska betalas senare än 5 år	371	237
Leasingavtalen avser hyror av lokaler.		
Under året erhållna leasingavgifter	8 849	9 053
Framtida minimileasingavgifter som kommer att erhållas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal		
Förfaller till betalning inom 1 år	9 007	8 695
Förfaller till betalning senare än ett men inom 5 år	31 746	21 482
Förfaller till betalning senare än fem år	6 854	4 870
Leasingavtalen avser till största delen uthyrning av bostäder.		

Not 6 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Löner och andra ersättningar:		
Styrelse och förbundsledning	3 382	3 220
Övriga anställda	30 102	30 263
Totala löner och ersättningar	33 484	33 483
Sociala kostnader	11 380	10 776
Pensionskostnader	94 940	42 264
Gottgörelse från pensionsstiftelse	-87 783	-73 000
Totala löner och sociala kostnader	52 021	13 523

Not 7 Medelantal anställda etc

	2016		2015	
	<i>Antal anställda</i>	<i>Varav män</i>	<i>Antal anställda</i>	<i>Varav män</i>
Totalt	63	35	61	36
Styrelseledamöter och ledande befattningshavare	<i>Antal på balansdagen</i>	<i>Varav män</i>	<i>Antal på balansdagen</i>	<i>Varav män</i>
Styrelseledamöter	15	15	15	15
Förbundsordförande och andra ledande befattningshavare [AU]	4	4	4	4

Utbetalda löner och externa arvoden per månad för arbetsutskottet

Johan Lindholm, förbundsordförande, 68 941 kr i lön och ersättningar från förbundet samt 12 104 kr i arvoden från externt uppdrag i Riksbyggen.

Lars Hildingsson, andre förbundsordförande, 59 542 kr i lön och ersättningar från förbundet samt 9 150 kr i arvoden från externa uppdrag i Riksbyggen, Byggnads a-kassa och A-kassornas samorganisation.

Torbjörn Hagelin, avtalssekreterare, 61 031 kr i lön och ersättningar från förbundet samt 637 kr i arvoden från externa uppdrag i Trygghetsfonden Fastigo och LO samt AD.

Patrik Östberg, förbundssekreterare, 60 711 kr i lön och ersättningar från förbundet samt 2 950 kr i arvoden från externa uppdrag i Riksbyggen, Folksam och TSL.

Ingen i arbetsutskottet har avtal om avgångsvederlag.

Pensionsförmånerna för arbetsutskottet följer samma avtal som för övriga centralt anställda funktionärer.

Pensionsförmånerna är i likhet med övriga centralt anställda funktionärer tryggade i Byggnads Pensionsstiftelse.

Pensionsskulden för ledamöterna i arbetsutskottet uppgick till 9 824 tkr (8 887 tkr).

Tryggande av pensionsutfästelser

Förbundet tryggar sina pensionsutfästelser dels genom Byggnads Pensionsstiftelse för funktionärer och dels genom Konsumentkooperationens Pensionsstiftelse för administrativ personal och tidigare Bleck & Plåt anställda.

De samlade pensionsfondernas marknadsvärden uppgick den 31/12 till 1 701 086 tkr (804 183). Den försäkringstekniskt beräknade skulden uppgick till 1 132 853 tkr (593 416). Förändringen följer av det beslut som fattades vid kongressen 2014 att förbundet den 1 januari 2016 tar över samtliga pensionsutfästelser för regionens ombudsmän.

Kollektivavtal

Byggnads har träffat kollektivavtal med Byggnads ombudsmannaförening, BOF, för centralt anställda funktionärer och med Byggnads lokala ombudsmannaförening, BLOM, för lokalt anställda funktionärer.

Administrativ personal omfattas av kollektivavtal mellan Handelsanställdas förbund och Arbetarrörelsens förhandlingsorganisation, AFO.

Journalister anställda på tidningen Byggnadsarbetaren omfattas i huvudsak av kollektivavtalet mellan Handels och AFO med undantag för löner där journalistavtalet följs.

Not 8 Inventarier, verktyg och installationer

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärden	28 514	28 305
Årets inköp	110	488
Försäljningar och utrangeringar	-	-279
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	28 624	28 514
Ingående avskrivningar	-27 771	-27 593
Försäljningar och utrangeringar	-	279
Årets avskrivningar	-461	-457
Utgående ackumulerade avskrivningar	-28 232	-27 771
Utgående redovisat värde	392	743

Not 9 Resultat från andelar i handelsbolag

	2016	2015
Fastighetsbolaget Polstjärnan HB (50 %)	4 456	6 832
Rönneberga Kursgård HB (50 %)	-9 926	-12 448
Summa	-5 470	-5 616

Not 10 Byggnader och mark

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärden	88 539	78 288
Årets investeringar	7 061	10 251
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	95 600	88 539
Ingående avskrivningar	-25 924	-24 516
Årets avskrivningar	-1 796	-1 408
Utgående ackumulerade avskrivningar	27 720	-25 924
Utgående restvärde enligt plan	67 880	62 615

Förvaltningsfastigheter

Förbundet äger 5 st fastigheter, med främst bostäder, som innehas för långsiktig uthyrning och värdestegring. Fastigheterna klassificeras därför som förvaltningsfastigheter. Förvaltningsfastigheternas redovisade värde uppgår till 67 880 tkr [62 615].

För upplysningsändamål har det gjorts en värdering för att bedöma fastigheternas verkliga värde. Det verkliga värdet utgörs av ett marknadsvärde baserat på priser på en aktiv

marknad, justerade, om så krävs, för eventuella avvikelser avseende tillgångens typ, läge eller skick. Om sådan information inte finns tillgänglig, används alternativa värderingsprinciper som exempelvis diskonterade kassaflödesanalyser. Extern värdering görs när förutsättningarna har ändrats på ett sådant sätt som kan antas väsentligt påverka fastigheternas verkliga värde, dock minst vart tredje år.

Bostadsfastigheterna värderas till 275 700 tkr. Fastigheterna värderas senast januari 2017.

Not 11 Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	2016	2015
Utdelningar	16 199	13 488
Realisationsresultat vid försäljningar	103 343	30 410
Summa	119 542	43 898

Not 12 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

Räntor	6 351	7 281
Övriga finansiella intäkter	5 825	5 255
Summa	12 176	12 536

Not 13 Skatt på årets resultat

Aktuell skatt	-29 766	6 722
Skatt på årets resultat	-29 766	6 722
Redovisat resultat, i skattepliktig verksamhet, före skatt	134 117	30 196
Skatt beräknad enligt gällande skattesats	29 506	6 643
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat i skattepliktig verksamhet	187	-10
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	73	89
Redovisad skattekostnad	29 766	6 722

Not 14 Aktier och andelar i koncernföretag

	Org nr	Säte						
			Kapital- andel %	Rösträtts- andel %	Bokfört värde 2016	Bokfört värde 2015	Andel i eget kapital 2016	Andel i resultat 2016
Maina AB	556459-7655	Stockholm						
Maina AB			100	100	80	80	80	-

Not 15 Aktier och andelar i intresseföretag

	Org nr	Säte						
			Kapital- andel %	Rösträtts- andel %	Bokfört värde 2016	Bokfört värde 2015	Andel i eget kapital 2016-12-31	Andel i resultat 2016-12-31
Facklig Administration i Samverkan 6F AB	556868-0168	Stockholm						
Fastighetsbolaget Polstjärnan HB	902001-5617	Stockholm						
Rönneberga Kursgård HB	916602-1403	Lidingö						
Facklig Administration i Samverkan 6F AB			34,8	34,8	28 909	10 450	26 773	-16 407
Fastighetsbolaget Polstjärnan HB			50,0	50,0	199 812	161 084	181 020	4 456
Rönneberga Kursgård HB			50,0	50,0	16 374	26 300	16 371	-9 926
							2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärde							197 833	99 049
Årets förvärv							47 262	98 784
Utgående anskaffningsvärde							245 095	197 833

Not 16 Långfristiga värdepappersinnehav

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärde	1 686 938	1 727 706
Årets förvärv	135 311	256 947
Årets försäljning	-218 451	-297 715
Utgående anskaffningsvärde	1 603 798	1 686 938

Strategiska långfristiga värdepapper

	Antal aktier/andelar	Andel i %	Ansk.värde 2016-12-31	Ansk.värde 2015-12-31
Aktier/andelar				
Folkets hus, Skellefteå	1		13	13
Folksam-LO fondförsäkringsbolag	7	7	13 720	13 720
Plåtslageribranschens Mätningdata	1		500	500
Riksbyggen ekonomisk förening	358 555	22	181 128	179 278
Riksbyggen Brf Ångaren India	1		1 237	1 237
Riksbyggen BoSpar ekonomisk förening	30	30	3 000	3 000
<i>Andelar nedskrivna till 1 kr</i>				
Bilda	323			
Folkets Hus, Malmö	170			
OK	1			
Svensk Byggtjänst	10			
Summa strategiska långfristiga värdepapper	359 099		199 598	197 748

Direktägda onoterade innehav

Aftonbladet	312		4 682	4 682
Summa direktägda onoterade aktier			4 682	4 682

Fonder

	Antal andelar/ nom. belopp	Ansk.värde 2016-12-31	Marknadsvärde 2016-12-31	Ansk.värde 2015-12-31
Aktiefonder				
DNB Scandinavia	2 196 963	53 257	85 312	52 606
Enter Sverige Pro	44 866	63 572	126 450	63 343
Swedbank-Robur/Förbundsfond	1 507 784	218 958	416 525	341 861
Lannebo NanoCap	20 000	20 000	22 027	26 001
Nordea Inst Aktiefonden Stabil	233 442	32 399	45 268	31 918
Lannebo Sverige	2 385 806	40 643	76 775	39 749
Lannebo Micro Cap	22 118	25 000	64 806	25 000
SHB Nordenfond	-	-	-	40 832
SHB Sverigefond	57 386	37 489	98 479	36 812
Summa aktiefonder		491 318	935 642	658 122

Räntefonder

Enter Return	47 485	52 431	52 921	52 259
Excalibur Värdepappersfond	4 965	53 521	60 099	53 485
SEB Obligationsfond	7 120 613	74 100	79 004	73 763
SEB Obligationsfond flexibel	9 561 218	97 550	98 909	97 124
Swedbank-Robur /Förbundsräntefond, kort	1 947 185	203 342	207 258	213 103
Swedbank Företagsobligationsfond	177 987	19 924	24 418	-
Swedbank -Robur/Nordea Emerging Stars	54 308	30 636	47 669	-
Swedbank-Robur/Förbundsräntefond	1 035 382	115 839	122 103	115 902
Swedbank-Räntefond Flexibel	425 960	110 899	109 676	113 541
Swedbank-Robur/Företagsobligationsf FRN	587 404	84 170	85 367	83 528
Swedbank-Robur/Ny Teknik	45 430	24 110	24 027	23 590
Swedbank-Robur/SHB Nordenfond	92 438	41 586	90 716	-
Summa räntefonder		908 108	1 002 167	826 295
Summa fonder och obligationer		1 399 426	1 937 809	1 484 417

Not 16 Långfristiga värdepappersinnehav, forts

Direkta noterade innehav

	Antal andelar/ nom belopp	Ansk.värde 2016-12-31	Marknadsvärde 20165-12-31	Ansk.värde 2015-12-31
Peab AB B	100	6	9	6
JM	100	27	28	27
NCC B	100	27	21	27
Skanska B	100	18	22	18
Veidekke	100	9	13	9
Bravida Holding	100	4	6	4
Summa direkta noterade innehav		91	99	91

Not 17 Andra långfristiga fordringar

	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	37 616	68 936
Tillkommande fordringar	3 483	13 029
Avgående fordringar	-13 235	-44 349
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	27 864	37 616

Not 18 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Förutbetalda hyror	1 461	1 477
Upplupna ränteintäkter	1	2
Gottgörelse pensioner	29 783	73 000
Övriga förutbetalda kostnader	12 990	2 204
Övriga upplupna intäkter	6 448	7 806
Summa	50 683	84 489

Not 19 Obeskattade reserver

	2016-12-31	2015-12-31
Periodiseringsfond år 2011	-	30 000
Periodiseringsfond år 2012	16 000	16 000
Periodiseringsfond år 2013	8 000	8 000
Periodiseringsfond år 2014	8 000	8 000
Periodiseringsfond år 2015	9 000	9 000
Periodiseringsfond år 2016	12 000	-
Summa	53 000	71 000

Not 20 Långfristiga skulder

Samtliga långfristiga skulder förfaller senare än om fem år.

Not 21 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2016	2015
Upplupna räntekostnader	638	638
Semesterlöner	4 775	4 776
Upplupna sociala avgifter	1 000	989
LO/TCO Rättsskydd	2 195	2 604
Övriga poster	1 459	572
Summa	10 067	9 579

Not 22 Ansvarförbindelser

Såsom delägare i HB	431 425	454 366
Summa	431 425	454 366

Stockholm 10 april 2017

Johan Lindholm Torbjörn Hagelin Lars Hildingsson Magnus Cato Jim Sundelin Tomas Emanuelsson Patrik Östberg
Thomas Rolén Morgan Nyberg Kenneth Svärd Jonas Sjöberg Jan Andersson Kim Söderström Lars Holmström Joakim Lindholm

Revisionsberättelse

Till förbundsfullmäktige i Svenska Byggnadsarbetareförbundet,
org.nr 802000-4936

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Svenska Byggnadsarbetareförbundet för år 2016. Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. Förbundets årsredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 34-49.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsred i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna red beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorns ansvar* samt *Den förtroendevalde revisorns ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorsred i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av separat avgiven Verksamhetsberättelse för 2016.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera förbundet, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsred i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den förtroendevalde revisorns ansvar

Vi har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Svenska Byggnadsarbetareförbundet för år 2016.

Vi tillstyrker att förbundsfullmäktige beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot förbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm 10 april 2017

Benny Augustsson Göran Eriksson Tomas Pettersson

Ulrika Granholm Dahl

Auktoriserad revisor, PwC

Byggnads Pensionsstiftelse

Styrelsen lämnar följande årsredovisning. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Inledning

Pensionsstiftelse -n, -r s. är en fristående juridisk person som en eller flera arbetsgivare (gemensam pensionsstiftelse) bildat för att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande. Pensionsstiftelsens styrelse förvaltar det kapital som arbetsgivaren fört över till stiftelsen för att säkerställa pensionsutfästelserna. Stiftelsens tillgångar får endast användas för arbetsgivarens pensionskostnader enligt stiftelsens ändamål.

Stiftelsens ändamål

Stiftelsen är en sammanslagning av Svenska Byggnadsarbetareförbundets Pensionsstiftelse och Svenska Byggnadsarbetareförbundets Pensionsstiftelse för funktionärer.

Beslut om sammanslagning togs den 25 oktober 1984 av Länsstyrelsen. Stadgarna gäller från den första januari 1985. Styrelsen har beslutat om nya stadgar från den 1 januari 2016, stadgarna har ännu inte godkänts av Länsstyrelsen.

Stiftelsens ändamål är att trygga utfästelser om tilläggspension till funktionärer och mätningmän inom förbundet.

Vid utgången av 2016 uppgick antalet destinatärer (förmånstagare) till 886 (913) fördelat på Svenska Byggnads-

arbetareförbundets 11 regioner, Svenska Byggnadsarbetareförbundet och Svenska Byggnadsarbetareförbundets a-kassa. Förbundet har enligt tidigare beslut under 2016 övertagit samtliga regioners och Byggnads a-kassas pensionsåtaganden som tryggas av stiftelsen.

År 2009 träffades en överenskommelse gällande premiebestämda pensioner för ännu ej anställda funktionärer inom AFO/AFF samt LO, IF Metall, Byggnads, SEKO, Transport, Handels, GS (Grafikerna och Skogs- och Trä) samt Målaresförbundet och dess motparter på central och lokal nivå. I och med att den nya pensionsplanen börjat gälla från den 1 oktober 2009 kommer inga nya förmånstagare att omfattas av pensionsstiftelsens tryggnad. Stiftelsen kommer därför på sikt att avvecklas.

Tillsynsmyndigheter för stiftelsen är Länsstyrelsen i Stockholms län och Finansinspektionen.

Resultat och ställning

Stiftelsens bokförda egna kapital uppgår till 1 290,2 mkr (1 314,1). Marknadsvärdet av stiftelsens egna kapital uppgår till 1 575,2 mkr (1 577,8).

Den försäkringstekniskt beräknade pensionsreserven uppgår vid årets slut till 1 026,6 mkr (1 005,4), vilket är en ökning med 2,1 procent.

Pensionsreserven beräknas av Folksam, som också sköter pensionsutbetalningarna enligt ett särskilt förvaltningsavtal med Byggnads.

I stiftelsens kapitalbehållning, det vill säga redovisat eget kapital, inryms pensionsreserv om 1 026,6 mkr samt överräntefond. Pensionsreserven inklusive 25 procents värdesäkring uppgår till 1 283,3 mkr.

Det redovisade resultatet av stiftelsens finansförvaltning uppgår till 65,7 mkr (94,2).

I gottgörelse till förbundet har lämnats 87,8 mkr (125,2). Förbundet har inte gjort några avsättningar till stiftelsen under året (0).

Årets resultat uppgår till 63,0 mkr (89,5).

Finansförvaltningen

Pensionsstiftelsens kapital ska, enligt Lag (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m m samt Finansinspektionens, i tillämpliga delar, gällande föreskrifter, placeras på sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås. Vidare ska tillgångarna placeras på det sätt som bäst gagnar dem som omfattas av stiftelsens ändamål och också i övrigt på ett aktsamt sätt.

Styrelsen har fastställt placeringsriktlinjer som övergripande styr stiftelsens placeringsverksamhet och riskhantering. Riktlinjerna anger vilka tillgångsslag och instrument som är tillåtna och inom vilka gränser kapitalet kan fördelas mellan de olika tillgångsslagen: räntebärande placeringar, aktier och aktierelaterade instrument, fastigheter och hedgefonder.

Det är dock önskvärt att placeringarna i praktiken inriktas mot olika slag av fonder, därigenom överläts urvalet av

Flerårsöversikt

		2016	2015	2014	2013	2012
Årets resultat	mkr	64	89	111	28	55
Bokfört värde eget kapital	mkr	1 290	1 314	1 350	1 334	1 459
Marknadsvärde eget kapital [MV]	mkr	1 575	1 578	1 584	1 538	1 513
Pensionsreserv	mkr	1 026	1 005	996	983	1 001
Konsolideringsgrad [MV]	%	154	157	159	156	151
Lämnad gottgörelse	mkr	88	125	95	153	24
Destinatärer [förmånstagare]	antal	886	913	942	974	1 004

enskilda värdepapper till fondförvaltarna medan den övergripande fördelningen mellan olika tillgångsslag (i första hand aktie- och ränterelaterade placeringar) och urvalet av fondförvaltare blir den huvudsakliga uppgiften för det egna kapitalförvaltningsarbetet.

Genom att styrelsen valt en placeringsinriktning mot aktiefonder och räntefonder hanterar man de vanligast förekommande placeringsriskerna.

Långsiktigt normalläge när det gäller placeringar i aktier och aktierelaterade instrument är 35 %, i ränterelaterade instrument 50 % och i fastigheter 15 %.

Riktlinjerna ger också ett ramverk för fördelningen mellan marknader och emittenter. Gränser finns också fastställda för ränterisker och valutakursrisker. Stiftelsens placeringar följs regelbundet upp och utvärderas mot referensindex fastställda av styrelsen.

I förvaltningen ska stiftelsen ta etisk hänsyn. En utgångspunkt för placeringarna ska utgöras av de internationella normer som uttrycks i FN:s Global Compact och OECDs riktlinjer för multinationella företag. Placeringar i bolag som systematiskt bryter mot dessa normer och riktlinjer ska undvikas.

Stiftelsen ska inte heller placera i företag som tillverkar eller på ett väsentligt sätt

förknippas med kärnvapen eller biologiska och kemiska vapen. Företag som är involverade i produktion eller hantering av klustervapen och landminor enligt Ottawakonventionen och konventionen om klustervapen ska också undvikas.

Om placering av misstag skett i oetisk verksamhet ska stiftelsen antingen inleda en dialog med berört bolag för att påverka bolaget i en riktning förenlig med internationella normer eller så ska engagemanget snarast upphöra.

Målet för stiftelsens finansförvaltning är att inom ramen för begränsad risk skapa en god och tillräcklig avkastning, som räcker till för att lämna gottgörelse för det aktuella årets pensionskostnader.

Fördelningen av stiftelsens kapital, sett till marknadsvärdena, var vid årsskiftet: aktier 44 % (39), räntor 54 % (49), hedgefonder 2 % (2) och fastigheter 0 % (10).

Stiftelsens finansförvaltning utgörs i huvudsak av den finansförvaltning som stiftelsen hanterar via innehav i aktie- och räntefonder. Flera av dessa fonder står under gemensam förvaltning med Byggnads och övriga LO-förbund.

Innehavet i Aberdeen Residential Sweden AB är under avveckling och bolagets fastigheter har under året avyttrats. I takt med att bolagets tillgångar delats ut har motsvarande nedskrivning skett av inne-

havets värde. De totala bokförda investeringarna i bolaget och tillika värdering uppgår till 0,8 mkr (166,6) vid årsskiftet.

Beslut om nya fastighetsinvesteringar är tagna under 2016, investering kommer att ske i nyproducerade lägenheter med hyresrätt genom det med LO gemensamma fastighetsbolaget.

Marknadsvärdet på stiftelsens samlade kapitalplaceringar överstiger anskaffningsvärdena med 285 mkr (264) vid årets utgång.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Byggnads kongress 2014 fattade beslut om att förbundet skulle överta samtliga regioners och Byggnads a-kassas pensionsåtaganden som tryggas av stiftelsen.

Länsstyrelsen beviljade ansökan under 2015 och under 2016 har Förbundet övertagit regionernas och a-kassans pensionsfonder i stiftelsen och ansvarar därigenom för de framtida åtaganden.

Ett förslag till nya stadgar har beslutats av styrelsen och skickats in till Länsstyrelsen för godkännande något beslut har ännu ej erhållits.

Resultaträkning

	Not	2016	2015
Stiftelsens intäkter	1		
Räntor, utlåmnade lån		-	250
Räntor, banker		73	276
Räntor, övriga		2 126	2 225
Realisationsvinster		12 087	82 868
Övriga intäkter		5 151	8 540
Utdelning långfristiga värdepappersinnehav		113 531	-
Summa intäkter		132 968	94 159
Stiftelsens kostnader			
Förvaltningskostnader		-1 229	-732
Övriga kostnader		-80	-84
Avskrivning, nedskrivning och återföring	3	-66 487	-
Summa kostnader		-67 796	-816
Resultat före skatt		65 172	93 343
Skatt		-1 344	-3 850
Årets resultat		63 828	89 493

Balansräkning

	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR	1		
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga fordringar	2	-	66 523
Andra långfristiga värdepappersinnehav	3	787	67 273
Summa anläggningstillgångar		787	133 796
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar		278	369
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 952	2 353
		2 230	2 722
Kortfristiga placeringar			
Obligationer	4	10 010	10 010
Fonder	5	1 137 492	1 144 897
		1 147 502	1 154 907
Kassa och bank		170 521	148 791
Summa omsättningstillgångar		1 320 253	1 306 420
SUMMA TILLGÅNGAR		1 321 040	1 440 216
EGET KAPITAL OCH SKULDER	1		
Eget kapital			
Kapitalbehållning vid årets början		1 314 129	1 349 875
Lämnad gottgörelse		-87 783	-125 239
Årets resultat		63 828	89 493
Summa eget kapital		1 290 174	1 314 129
Kortfristiga skulder			
Aktuella skatteskulder		6	288
Övriga kortfristiga skulder		30 798	125 736
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		62	63
Summa kortfristiga skulder		30 866	126 087
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 321 040	1 440 216

Noter till resultat- och balansräkning

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper samt viktiga begrepp

Årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens normgivning. Redovisningsprinciperna är, utöver vad som anges nedan gällande Gottgörelse, oförändrade i jämförelse med föregående år. För att ge en mer rättvisande bild är resultaträkningens uppställningsform anpassad till stiftelsens verksamhet.

Finansiella anläggningstillgångar

Värdepapper som innehas på lång sikt redovisas som anläggningstillgångar och värderas till anskaffningsvärde. Nedskrivning sker vid varaktig värdenedgång.

Kortfristiga placeringar

Som kortfristiga placeringar redovisas värdepapper som är anskaffade dels för att ge avkastning och dels för att omsättas för att skapa realisationsresultat.

Andelar i aktie- och penningmarknadsfonder redovisas som om-sättningstillgångar. Placeringarna värderas enligt portföljsyn och redovisas till det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärde. Penningmarknadsplaceringar och obligationer värderas till anskaffningsvärden då dessa planeras att behållas till förfallodatum.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Gottgörelse

Gottgörelse från stiftelsen redovisas direkt mot eget kapital.

Viktiga begrepp

Pensionsreserv (- skuld) är en beräkning av nuvärdet av arbetsgivarens pensionsåtaganden till sina anställda.

Pensionsfond (fack): Varje arbetsgivares andel i stiftelsens gemensamma förmögenhet. Vinster eller förluster i kapitalförvaltningen fördelas mellan facken i proportion till respektive pensionsfonds storlek. Summan av alla fack är lika med stiftelsens egna kapital.

Överräntefonden, som enligt tidigare principbeslut bör uppgå till minst 25 procent av pensionsreservens storlek, utgör ett säkerhetsutrymme som kan användas för att möta värdeminskning av tillgångarna.

Avsättning: Arbetsgivarens inbetalningar till sin pensionsfond i stiftelsen för att trygga pensionsreserven och överräntefonden.

Gottgörelse: Om pensionsfonden överstiger den beräknade pensionsreserven och överräntefonden uppstår ett överskott som arbetsgivaren kan använda till pensionskostnader för sina anställda som omfattas av pensionsstiftelsens tryggnad.

Konsolideringsgrad beskriver förhållandet mellan stiftelsens tillgångar och den enligt försäkringstekniska grunder beräknade pensionsreserven uttryckt i %.

Not 2 Andra långfristiga fordringar

	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	66 523	31 058
Tillkommande fordringar	-	45 465
Lösen av lån	-66 523	-10 000
Utgående anskaffningsvärde	-	66 523

Not 3 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2016-12-31	2015-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden:		
- Vid årets början	67 273	21 308
- Tillkommande värdepapper	-	45 965
- Avyttrade värdepapper	-	-
- Årets nedskrivning	-66 486	-
Redovisat värde vid årets slut	787	67 273

Not 4 Obligationer

	Bokfört värde 2016-12-31	Marknadsvärde 2016-12-31	Bokfört värde 2015-12-31	Marknadsvärde 2015-12-31
Sandvik 150B 2017-08-24	10 010	10 092	10 010	10 224
Summa obligationer	10 010	10 092	10 010	10 224

Not 5 Fonder

Swedbank/Robur

Förbundsfonden (aktiefond)	158 790	230 724	178 230	238 863
Förbundsranterfond, Kort	181 834	185 577	181 834	185 716
Förbundsranterfonden	98 782	104 267	98 782	101 376
Företagsobligationsfond	21 137	24 720	21 017	24 033
Ranterfond Flexibel	96 099	94 890	95 626	94 513
Företagsobligationsfond FRN	70 930	72 391	70 751	71 724

Svenska Handelsbanken

Sverigefond (aktiefond)	43	47	41	43
Nordenfond (aktiefond)	52 491	90 801	51 659	81 536

Not 5 Fonder, forts

	Bokfört värde 2016-12-31	Marknadsvärde 2016-12-31	Bokfört värde 2015-12-31	Marknadsvärde 2015-12-31
SEB				
Micro Cap [aktiefond]	15 000	30 823	15 000	25 134
Obligationsfond	83 469	87 455	83 096	84 888
Obligationsfond Flexibel	108 788	109 440	108 318	108 824
Enter				
Return räntefond	6 110	6 524	6 089	6 500
Sverige Pro [aktiefond]	35 029	75 269	34 893	69 860
Lannebo				
Sverige [aktiefond]	67 309	110 457	79 183	118 065
NanoCap	20 000	22 027	-	-
DNB				
Scandinavia [aktiefond]	53 250	85 744	52 596	77 560
Excalibur				
Värdepappersfond	31 086	34 689	31 065	33 974
Nordea				
Institutionella aktiefonden stabil	37 345	56 602	36 717	52 633
Summa fonder	1 137 492	1 422 447	1 144 897	1 375 242

Not 6 Eventualförpliktelse

Pensionsreserv	1 026 627	1 005 383
D:o inkl värdesäkring 25% [överskottsfond]	1 283 284	1 256 728

Stockholm 2017-04-03

Patrik Östberg Leif Hjelm Heidi Svärd Bert-Ove Bergvall Roger Thunqvist Timo Anttila

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Byggnads Pensionsstiftelse Org nr 802007-6280

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Byggnads Pensionsstiftelse för år 2016.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Stiftelsens årsredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 50-55.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsred i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnittet *Den auktoriserade revisorns ansvar* samt *Den förtroendevalde revisorns ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorsred i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsred i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysning-

arna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

▪ utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den förtroendevalde revisorns ansvar

Vi har att utföra en revision enligt tryggandelagen och därmed enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Byggnads Pensionsstiftelse för år 2016.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med tryggandelagen, årsredovisningslagen eller stadgarna.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt tryggandelagen och stadgarna.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Stockholm den 3 april 2017

Göran Eriksson

Förtroendevald revisor

Benny Augustsson

Förtroendevald revisor

Tomas Pettersson

Förtroendevald revisor

Ulrika Granholm Dahl,

Auktoriserad revisor, PwC

Stiftelsen Byggnads Internationella Solidaritetsfond

Styrelsen avger följande årsredovisning. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten och stiftelsens ändamål

Fonden bildades 1989 med anledning av Svenska Byggnadsarbetareförbundets 100-årsjubileum. Förbundet anslog ett startkapital på 3 mkr. Från övriga bidragsgivare inflöt ytterligare 2,6 mkr, varefter fonden första året förfogade över 5,6 mkr i kapital.

Fondens ändamål är att främja allmännyttiga och sociala solidaritetsinsatser i främst utvecklingsländer.

Verksamheten består av att utge ekonomiskt och praktiskt understöd till behövande, framförallt med anknytning till bygg- och bostadssektorerna i utvecklingsländer.

Bidrag till fonden

Under 2016 har bidrag influtit med 14 tkr (22).

Främjande av ändamålet

Biståndet och övriga kostnader för ändamålet uppgick till 677 tkr (984).

Fonden har under året bidragit till direkta insatser i Qatar och Sydkorea med speciellt fokus på att stödja migrerande byggnadsarbetare från utvecklingsländer genom det globala bygg- och träfacket BTI.

Ett bidrag på 350 tkr har gått direkt till att stödja organiseringen av migrerande byggnadsarbetare i Qatar för att kunna bekämpa de värsta formerna av exploatering. Insatserna har även gjorts i migranternas hemländer. Där de innan avresa till Qatar och andra destinationer i Gulfregionen, dels erbjuds fackligt medlemskap och dels information om sina rättigheter. De har också fått information via en help-line för ytterligare stöd när de väl påbörjat sina anställningar.

Under året har fonden gett stöd till det Sydkoreanska byggfacket som under en längre tid har utsatts av repression från den sydkoreanska regeringen. Genom BTI har fonden bidragit med 327 tkr till

byggfacket i Sydkorea för att de strategiskt ska kunna organisera byggnationerna inför vinter-OS 2018 med fokus på att organisera exploaterade migrantarbetare från Kina och Sydostasien.

Resultat och ställning

Ränteintäkterna uppgick till 673 tkr (673). Årets resultat blev -11 tkr (-313). Den totala förmögenheten uppgår till 18 892 tkr (18 903).

Resultaträkning

	Not	2016	2015
Stiftelsens intäkter	1		
Räntor, utlämnade lån		673	673
Bidrag		14	22
Summa intäkter		687	695
Stiftelsens kostnader			
Förvaltningskostnader		-21	-24
Bistånd och övriga kostnader för ändamålet		-677	-984
Summa kostnader		-698	-1 008
Årets resultat		-11	-313

Balansräkning

	2016-12-31	2015-12-31
Tillgångar	1	
Anläggningstillgångar		
Finansiella anläggningstillgångar		
Andra långfristiga fordringar	13 450	13 450
Summa anläggningstillgångar	13 450	13 450
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar		
Övriga kortfristiga fordringar	2	-
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	371	372
	373	372
Kassa och bank	5 088	5 546
Summa omsättningstillgångar	5 461	5 918
SUMMA TILLGÅNGAR	18 911	19 368
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Eget kapital		
Kapitalbehållning vid årets början	18 903	19 216
Årets resultat	-11	-313
Summa eget kapital	18 892	18 903
Kortfristiga skulder		
Övriga kortfristiga skulder	-	446
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	19
Summa kortfristiga skulder	19	465
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	18 911	19 368

Noter till resultat- och balansräkning

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisning har upprättats enligt Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens normgivning. Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Värdering av värdepapper

Kortfristiga placeringar värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde (marknadsvärde), det vill säga enligt lägsta värdets princip.

Värdepapper som är anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde. Nedskrivning sker vid varaktig värdenedgång.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Anslag

Beviljade och utbetalda anslag redovisas som en kostnad i resultaträkningen.

Stockholm 2017-04-10

Johan Lindholm Lars Hildingsson Patrik Östberg Torbjörn Hagelin Lars Holmström Jonas Sjöberg Morgan Nyberg
Tomas Emanuelsson Magnus Cato Jan Andersson Kenneth Svård Kim Söderström Jim Sundelin Thomas Rolén Joakim Lindholm

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Byggnads Internationella Solidaritetsfond Org nr 802014-2975

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Byggnads Internationella Solidaritetsfond för år 2016.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Stiftelsens årsredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 56-58.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorns ansvar* samt *Den förtroendevalde revisorns ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om

stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den förtroendevalde revisorns ansvar

Vi har utfört en revision enligt stiftelselagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Stockholm den 10 april 2017

Benny Augustsson
Förtroendevald revisor

Tomas Pettersson
Förtroendevald revisor

Göran Eriksson
Förtroendevald revisor

Ulrika Granholm Dahl
Auktoriserad revisor, PwC

Folksam

BYGGNADSTEKNISKA BYRÅN

taforce

McDonald's

Coca-Cola

Svenska Byggnadsarbetareförbundet
106 32 Stockholm
www.byggnads.se

